

Acerca de este libro

Esta es una copia digital de un libro que, durante generaciones, se ha conservado en las estanterías de una biblioteca, hasta que Google ha decidido escanearlo como parte de un proyecto que pretende que sea posible descubrir en línea libros de todo el mundo.

Ha sobrevivido tantos años como para que los derechos de autor hayan expirado y el libro pase a ser de dominio público. El que un libro sea de dominio público significa que nunca ha estado protegido por derechos de autor, o bien que el período legal de estos derechos ya ha expirado. Es posible que una misma obra sea de dominio público en unos países y, sin embargo, no lo sea en otros. Los libros de dominio público son nuestras puertas hacia el pasado, suponen un patrimonio histórico, cultural y de conocimientos que, a menudo, resulta difícil de descubrir.

Todas las anotaciones, marcas y otras señales en los márgenes que estén presentes en el volumen original aparecerán también en este archivo como testimonio del largo viaje que el libro ha recorrido desde el editor hasta la biblioteca y, finalmente, hasta usted.

Normas de uso

Google se enorgullece de poder colaborar con distintas bibliotecas para digitalizar los materiales de dominio público a fin de hacerlos accesibles a todo el mundo. Los libros de dominio público son patrimonio de todos, nosotros somos sus humildes guardianes. No obstante, se trata de un trabajo caro. Por este motivo, y para poder ofrecer este recurso, hemos tomado medidas para evitar que se produzca un abuso por parte de terceros con fines comerciales, y hemos incluido restricciones técnicas sobre las solicitudes automatizadas.

Asimismo, le pedimos que:

- + *Haga un uso exclusivamente no comercial de estos archivos* Hemos diseñado la Búsqueda de libros de Google para el uso de particulares; como tal, le pedimos que utilice estos archivos con fines personales, y no comerciales.
- + *No envíe solicitudes automatizadas* Por favor, no envíe solicitudes automatizadas de ningún tipo al sistema de Google. Si está llevando a cabo una investigación sobre traducción automática, reconocimiento óptico de caracteres u otros campos para los que resulte útil disfrutar de acceso a una gran cantidad de texto, por favor, envíenos un mensaje. Fomentamos el uso de materiales de dominio público con estos propósitos y seguro que podremos ayudarle.
- + *Conserve la atribución* La filigrana de Google que verá en todos los archivos es fundamental para informar a los usuarios sobre este proyecto y ayudarles a encontrar materiales adicionales en la Búsqueda de libros de Google. Por favor, no la elimine.
- + *Manténgase siempre dentro de la legalidad* Sea cual sea el uso que haga de estos materiales, recuerde que es responsable de asegurarse de que todo lo que hace es legal. No dé por sentado que, por el hecho de que una obra se considere de dominio público para los usuarios de los Estados Unidos, lo será también para los usuarios de otros países. La legislación sobre derechos de autor varía de un país a otro, y no podemos facilitar información sobre si está permitido un uso específico de algún libro. Por favor, no suponga que la aparición de un libro en nuestro programa significa que se puede utilizar de igual manera en todo el mundo. La responsabilidad ante la infracción de los derechos de autor puede ser muy grave.

Acerca de la Búsqueda de libros de Google

El objetivo de Google consiste en organizar información procedente de todo el mundo y hacerla accesible y útil de forma universal. El programa de Búsqueda de libros de Google ayuda a los lectores a descubrir los libros de todo el mundo a la vez que ayuda a autores y editores a llegar a nuevas audiencias. Podrá realizar búsquedas en el texto completo de este libro en la web, en la página <http://books.google.com>

This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

<https://books.google.com>

THOMÆ HOBBS

ANGLI

Malmesburiensis Philosophi

VITA.

— Qui nos damnant, Histriones sunt maxi-
ximi,

Nam Curios simulant, vivunt Bacchanalia.

Hi sunt præcipuè quidam Clamosi, Leves,

Cucullati, Lignipedes, cincti Funibus,

Superciliosum, Incurvi oervicum Pecus.

Qui, quod ab aliis Habitu & Cultu dissen-
tiunt,

Tristèsque Vultu vendunt Sanctimonias,

Censuram sibi quandam, & Tyrannidem oc-
cupant,

Pavidamque Plebem territant Minaciis.

Angelus Politianus

Prolog. in *Plauti Menachmos.*

CAROLOPOLI:

Apud Eleutherium Anglicum, sub signo
Veritatis, M DC LXXXI.

Illustrissimo Domino

G U L I E L M O .

Devoniae Comiti,

Nobilissimæq; Familiaæ

CANDISIANÆ,

Summis Hobbii Mœcenatibus,

Malmesburiensis Philosophi

V I T A M

Humillimè

Dicat Consecratq;

Editor,

To

To Mr. HOBBS.

I.

V *All Bodies of Philosophy*
I oft have seen and read,
Butt all are *Bodies dead,*
Or *Bodies by Art fashioned.*
I never yet the *Living Soul* could see,
But in thy *Book* and *Thee.*
'Tis onely *God* can know
Whether the fair *Idea* Thou dost show
Agree entirely vvith his *ovvn* or no.
This I dare boldly tell,
'Tis so like *Truth* 'twill serve our turn as well.
Iust, as in *Nature* Thy *Proportions* be,
As full of *Concord* their *Variety*,
As firm the parts upon their *Center* rest,
And all so *Solid* are, that they at least
As much as *Nature*, *Emptiness* detest.

2.

Long did the mighty *Stagirite* retain
The *universal intellectual* reign,
Saw his *ovvn* Countries short-liv'd *Leopard* slain
The stronger *Roman Eagle* did out-fly,
Oftener *renov'd* his *Age*, and sav'd that *dy-*
Mecha it self, in spight of *Mahamer* possesse,
And chas'd by a vvild *Deluge* from the *East*,
His *Monarchy* nev' planted in the *VWest*.
But as in time each great *Imperial Race*
Degenerates, and gives some nev' one place:
So did this noble *Empire* vvast,
Sunk by degrees from *Glories* past,

And in the *Schoolmen's* hands it perisht quite at last.
Then nought but *words* it grew,
And those all *Barb'rous* too.
It *perisht*, and it *vanisht* there:
The *Life* and *Soul* breath'd out, became but empty *Air*.

3.

The *fields* which answer'd well the *Ancients* *Plovs*,
Spent and outworn return *no harvest* now,
In barren *Age* vild and unglorious lie,
And boast of *past Fertility*.
The *poor relief* of *present Poverty*.
Food and *Fruit* we now must want,
Unless new *Lands* we plant.
We break up *Tombs* with *sacrilegious* hands:
Old *Rubbish* we remove:
To walk in *ruines*, like vain *Ghosts*, we love.
And with fond *Divining VVands*
We search among the *Dead*
For *Treasures Buried*.
VVhilst still the *liberal Earth* does hold
So many *Virgin-mines* of undiscover'd *Gold*.

4.

The *Baltick*, *Euxine*, and the *Caspian*,
And slender-limb'd *Mediterranean*,
Seem narrow *Creeks* to Thee, and onely fit
For the poor *vvetch'd Fisher-boots* of *VVis*.
Thy nobler *Vessel* the vast *Ocean* tries,
And nothing sees but *Seas* and *Skies*,
Till unknown *Regions* it descries: (phier.
Thou great *Columbus* of the golden *Lands* of new *Philosof*
Thy task was harder much than his:
For thy learn'd *America* is
Not onely found out first by Thee,
And rudely left to *Future industrie*:
But thy *Eloquence* and thy *VVis*.
Has *plaus'd*, *peopled*, *built*, and *civilliz'd* it,

I little thought before,
 (Nor being my *own self* so *poor*,
 Could comprehend so vast a *store*)
 That all the *Wardrobe* of rich *Eloquence*
 Could have afforded half enuff,
 Of *bright*, of *new*, and *lasting* stuff,
 To cloath the *mighty limbs* of thy *Gigantic sense*.
 Thy solid *Reason*, like the *Shield* from *Heaven* dart,
 To the *Troian Heroe* given,
 Too strong to take a mark from any mortal
 Yet shines with *Gold* and *Gems* in every part,
 And *Wonders* on it grav'd by the learn'd hand of *Art*:
 A *Shield* that gives delight
 Even to the *Enemies* fight,
 Then when they're sure to lose the *Combat* by't.

Nor can the *Snow* which now cold *Age* does *bed*
 Upon Thy reverend head,
 Quench or allay the noble *Fires* within;
 But all which Thou hast bin,
 And all that *youth* can be, Thou'rt yet
 So fully still dost Thou
 Enjoy the *Manhood* and the *Bloom* of *VVit*,
 And all the *natural heat*, but not the *Fever* too.
 So *Contraries* on *Etna's* top conspire;
 Here hoary *Frosts*, and by them breaks out *fire*.
 A secure *peace* the *faithful neighbours* keep;
 Th'emboldned *snow* next to the *flame* does *sleep*.
 And if we veigh, like *Thee*,
Nature, and *Causes*, we shall see
 That thus it *needs must* be;
 To things *Immortal*, *Time* can do no wrong:
 And that which never is to *die*, for ever must be *Young*.

ABRAHAM COWLEY.

I. N

Libellum Præstantissimi

T H O. H O B B E S,

Viri verè Philosophi,

D E

Natura Hominis.

Qua magna Cœli mœnia, & tractus Maris,
Terræque fines, sicquid aut ultra est, capit:
Mens ipsa tandem capitur: omnia hæcenus
Qua nôsse potuit, nota jam primùm est Sibi.
Accede, Lector, disce quis demùm sis:
Et Inquilinam jecoris agnoscas tui,
Quâ propiùs heret nil tibi, & nil tam præcul.
Non hîc Scholarum frivola, aut Cassi Logi,
Quales per annos foris plures septem legit,
Us folle pleno prodeat, Rixæ Artifex;
Vanâsque merces futili linguâ crepet:
Sed sancta Rerum pondera, & Sensus graves,
Quales parari decuit, ipsa cum fuit
Pingenda Ratio, & Vindici suo adstuit.
Panduntur omnes Machinæ Gyri tuz.
Animaque Vætes, Trochlea, Cunei, Rota,
Quâ concitetur arte, quo sufflamino

*Sistatur illa rursus, & cōspicit sibi:
Nec si Fenestram pectori humano suam
Aptasset ipse Momus, inspiceret magis.
Hic cerno levia Affectuum vestigia,
Gracilesque Sensûs lineas: video quibus
Vehantur alii blanduli Cupidines,
Quibusque stimulis urgeant Iræ graves:
Hic & Dolores, & Voluptates suos
Produunt recessus: ipse nec Timor latet.*

*Has nôrit artes quisquæ in foro velit
Animorum habenas flectere, & populos cupit
Aptis ligatos nexibus jungi sibi.*

*Hic Archimedes Publicus figat pedem,
Si quando Regna Machinis Politicis
Urgere satagit, & feras Gentes cist,
Imisque Motum sedibus Mundum quatit?
Facile domabit cuncta, qui Menti imperat.*

*Consultanda, & Prometheus potens
Facinoris Anime! quis Tibi dedit Deus
Hac intueri Seculis longè abdita,
Oculosque luce tinxit Ambrosiâ tuos?
Tu Mentis omnis, at tua nulla est capax.
Hâc laude solus fruere: Divinum est opus
Animam creare: proximum huic, Ostendere.*

Rad. Bathurst, A. M.

Col. Trin. Oxon. Soc.

IN

THO. HOBBS

FUtilis Exornet Barbato Pompa Ma-
gistros,

Et Schola Discipulos Cogat inepta Le-
ves:

Affulsit Nova Lux Tenebroso Hobbesius
Orbi,

Quanta est Laus Hominem Restituisse
Sibi?

Jo. Awbrey Arm.
E. Soc. Reg.

Ad

Ad Lectorem

PRÆLOQUIUM.

Virorum virtute doctrinâq; illustrium institutam Vita rationem posteris innotescere, Rei Literariae atque publicæ, plurimum interest. Quare optime de Humano genere meruisse censendi sunt, qui Antiquorum Vitæ scriptis tradiderunt; quam quidem provinciam obiisse Veteres illi, majori cum Veritatis studio & fide meliore, quam in contexendis Divorum historiis scriptores Ecclesiastici, haud iniquis rerum arbitris jure videantur. Multifaria porro scriptorum turba (inter quos nonnulli satis fœliciter) recentioris ævi Literatorum memoriam posteritati commendavit.

Inter summa autem Scientiarum lumina & ornamenta quæ seculum hoc magnorum Ingeniorum feracissimum in lucem protulit,

Ad Lectorem

Clarissimum emicuit ingenium THOMÆ
HOBBS Malmesburiensis, viri supra
communem mortalium sortem longissime e-
vecti, in quo Natura Parens nondum effæta,
eximii cujusdam nixûs specimen ostentare
decrevit.

Ingens illi mentis robur & vastus animus,
gravissima cogitationum pondera, judicium
acre, ratiocinium incredibili sagacitate ad-
mirandum. Hinc illi in Scientiis arduum
& inaccessum nihil; Moralis & Civilis
prudentiæ culmen & fastigium assecutus est;
rerum naturam penitissime indagavit, Ma-
thematicas artes subtilissime excoluit. Ma-
gnam Linguarum Græcæ Latinaque peri-
tiam, & in hodiernis exercitationem haud
mediocrem tanto Viro adstruere supervaca-
neum facile censeatur: certè Anglicani ser-
monis Genium adeo fœliciter expressit, ut
cum præstantissimis Gentis nostræ Scriptori-
bus conferendus veniat. Exemplo sit Gra-
vissimus historicus Thucidides, quem vel ip-
sis * Veteribus subobscurum adeo perspicue,
adeo venuste & eleganter transtulit, ut nihil
supra. Quid de Poësi dicam? in quâ divi-
tem

* Ciceroni Dionys. Halicarn Hermog. Photio.

P R Æ L O Q U I U M

sem naturam ita studio & præceptis artis expolivit, ut Poëtam ageret non infælicem & simul Poë eos judicem summum. Cogitatis polluit adeo claris & perspicuis, ut dogma, dum proponitur, in mentem cuiquam incidere potuisse; dum probatur, non omnibus cognitum fuisse, mireris; tantum potuit elocutio ipsi propria. Hoc quidem de Illo vere prædicari potest, sive solutâ seu numeris astrictâ oratione uteretur, quamcumq; sibi materiam tractandam suscepit, illam insigniter exornare, & miro quodam spiritu animare videbatur. Quid recenseam multiplicem in omnipene materiâ scriptarum copiam, Paradoxam opinionum veritatem, summam apud Principes & Magnates gratiam, inter eruditos famam late diffusam, licet partium studiis in contraria discissis; His mirantibus, landantibus, & omnia bona dicentibus; Illis interim; Ecclesiasticis præsertim cujuscunque generis, gravia crimina ne dicam convicia passim intentantibus; magnum denique discipulorum numerum qui tantum hominem tanquam novæ alicujus Philosophorum familie Principem & authorem consecretantur,

Cum

Ad Lectorem

Cùm itaque parariâ operâ J. A. viri optimi, in manus meas incidisset libellus de vitâ & moribus Hobbii, à docto quodam, summo eius amico conscriptus Oratione sane gravi, prudenti ac modestâ, mei officii esse duxi, publici ipsum juris facere. Quod quidem præstiti, his per motus rationibus; tum ut memoria Hobbianæ consuleretur, ob alatas Philosophia secundum libertatem vindicias; quod hercle facinus summè gloriosum, post Verulamium, Cartesium, Gassendum, quantos viros! egregiè perpetravit Magnus ille Malmesburiensis; tum ut amicis pariter ac inimicis de ipso satisfaceret; Quin & nonnulli hoc ipsum ad laudem atq; decus Gentis nostræ haud mediocriter attinere existimarent.

Nollem autem hallucinetur aliquis, quasi me in illius disciplinam tanquam in servitutem addixerim, in illius verba juratum, opinionum vadem & sponsorem futurum; aut cum quoquam qui ob materiam aliquam bellum ipsi literarium indixerit, contentionis ferram ducturum; non enim de scriptis eius, aliorumve contrariis mihi arbitrium sumere animus est, cui negotio quam impar sim, fa-

P R Æ L O Q U I M.

cile sentio; sed nudam veri & facti historiam proponere, nihilque intempestivo præjudicio onerare. Quare neminem mihi jure succensurum spero; Te interim, Benevole Lector, rogo obtestorque, ut mihi linguam animoque faveas, tenui hâc opellâ manibus Hobbianis parentare conanti.

R. B.

THO.

THO. HOBBS

Malmesburiensis

VITA.

Thomas Hobbes, Natus
Apr. 5. 1588. Malmesbu-
ria, Agri Wiltoniensis.
Literis Latinis & Græ-
cis initiatus, annum a-
gens decimum quar-
tum, missus est *Oxonium*; ubi per quin-
quennium mansit, operam impendens
studio Logicæ & Physicæ *Aristotelica.*
Cum annum ageret vicesimum, com-
mendatus ab amicis, *Oxonio* relicto, re-
cepit se in domum Domini *Gulielmi Ca-*
vendish Baronis de *Hardvick*, & (pau-
lo post) Comitibus *Devonia*; ubi Filio ejus
pri-

primogenito Adolescenti sibi ferè coætaneo servivit; placuitq; tum Filio tum Patri, temperans, sedulus, hilaris. Anno sequente, cum Domino suo in Urbe perpetuò fere degens, quod didicerat Linguæ Græcæ, & Latinæ, magna ex parte amiserat. Deinde per Galliam & Italianam peregrinans Dominum sequutus, gentium illarum Linguas eousque didicit, ut intelligere eas mediocriter potuerit. Interea Græcam & Latinam Linguam paulatim perire sibi sentiens, Philosophiam autem Logicamque (in quibus præclarè profecisse se arbitrabatur) viris prudentibus derisui esse videns, abjectâ Logicâ & Philosophiâ illâ vanâ, quantum temporis habebat vacui, impendere decrevit Linguis Græcæ, & Latinæ. Itaque cum in Angliam reversus esset, Historicos & Poetas (adhibitis Grammaticorum celebrium commentariis) versavit diligenter; non ut floridè, sed ut Latinè posset scribere, & vim verborum cogitatis congruentem inve-

* *Vid. Ant. à Wood, hist. Antiq. Oxon. lib. 2. pag. 276.*

nire; itaque verba disponere, ut Lectio perspicua & facilis esset. Inter Historicos Græcos Thucydidem præ cæteris dilexit, & vacuis horis in sermonem Anglicum paulatim conversum cum nonnulla laude, circa annum Christi 1628. in publicum edidit; eo fine, ut ineptiæ Democraticorum Atheniensium concivibus suis patefierent. Eo anno Comes *Devonia*, cui jam servierat viginti annos, diem obiit, Patre ejus biennio antè defuncto. Anno sequente, qui erat Christi 1629, cùm attigisset Annum quadragessimum, rogatus à nobilissimo viro Domino *Gervasio Clifton*, ut vellet Filium suum Adolescentem comitari in Galliam, accepit conditionem. In peregrinatione illa inspicere cœpit in Elementa Euclidis; & delectatus Methodo illius, non tam ob theoremata illa, quàm ob Artem ratiocinandi diligentissimè perlegit. Anno Christi 1631. revocatus est in familiam Comitissæ *Devonia*, ut filium suum Comitem *Devonia*, natum annos 13. in literis instrueret, quem etiam circiter triennium post comitatus est in Galliam

liam & Italiam, studiorum ejus & itinerum rector. Dum moraretur Parisiis, Principia Scientiæ Naturalis investigare coepit. Quæ cum in natura & varietate Motuum contineri sciret, quæsit in primis, qualis Motus is esse posset, qui efficit Sensationem, intellectum, Phantasmata, aliâsque proprietates Animalium; cogitatis suis cum Reverendo Patre *Marino Mersenno* Ordinis Minimorum, in omni genere Philosophiæ versatissimo, viroque optimo, quotidie communicatis. Anno Christi 1637. cum Patre suo in *Angliam* rediit, & apud illum mansit; unde de rebus Naturalibus commercia cum *Mersenno* per literas continuavit. Interea *Scoti*, depulsis Episcopis, sumpserunt Arma contra Regem, faventibus etiam Ministris Anglis, illis, qui vocari solent Presbyteriani. Itaque convocatum est in *Anglia* Parliamentum illud notissimum, quod inceptum est *Nov. 3. 1640*. Ex iis, quæ in illo Parlamento tribus quatuorve diebus primis consulta viderat, bellum Civile ingruere, & tantum non adesse sentiens,

retu-

retulit se rursus in *Galliam*, Scientiarum studio *Parisiis* tutius vacaturus cum *Mersenno Gassendo*, aliisque viris, propter eruditionem, & vim in ratiocinando, celeberrimis! (non enim dico Philosophis, quia nomen illud à plurimis nebulonibus jamdiu gestatum, tritum, inquinatum, nunc infamè est.) Cùm jam *Parisiis* ageret, libellum scripsit *de Cive*, quem edidit Anno 1646. quo tempore prævalentibus Parliamentariis, multi eorum, qui partes Regias sequuti erant, & in illis Princeps *Vallia* (qui nunc est Rex *Anglia*) *Parisiis* confluxerunt. Statuerat circa idem tempus, hortatu amici cujusdam Nobilis *Languedociani*, migrare in *Languedociam*, & præmiserat jam quæ sibi necessaria erant; sed commendatus Principi, ut *Elementa Mathematicæ* illi prælegeret, substitit *Parisiis*. Quod ab hoc munere temporis habuit vacui, consumpsit in scribendo librum, qui nunc non solùm in *Anglia*, sed in vicinis gentibus, notissimus est nomine *Leviathan*; quem etiam in *Anglia* edendum curavit, ipse manens adhuc *Parisiis*, Anno

Anno 1651. Annum agens 63^m. In eo Opere Jus Regium, tum Spirituale, tum temporalé, ita demonstravit, tum Rationibus, tum Authoritate Scripturæ Sacræ, ut perspicuum fecerit, Pacem in Orbe Christiano nusquam diuturnam esse posse, nisi vel doctrina illa sua recepta fuerit, vel satis magnus exercitus Cives ad concordiam compulerit; Oportet, ut ille sperabat, concivibus suis, præfertim verò illis, qui ab Episcopis steterant, non ingratum. Quanquam enim unicuique illo tempore, scribere & edere theologica, quæ vellet, liberum erat; quia Regimen Ecclesiæ (Potestate declarandi, quæ doctrinæ essent Hæreses, ipsius Regis Authoritate sublatâ, Episcopis exutis, Rege ipso trucidato) tunc nullum erat; diligenter tamen cavet, ne quid scriberet, non modò contra sensum Scripturæ Sacræ, sed etiam contra Doctrinam Ecclesiæ *Anglicana*, qualis ante bellum ortum Authoritate Regiâ constituta fuerat. Nam & ipse Regimen Ecclesiæ per Episcopos præcæteris Formis omnibus semper approbaverat.

Atq;

Atq; hoc duobus signis manifestum fecit. Primò, cum in oppido *Sti Germani* prope *Parisijs* morbo gravissimo, lecto affixus esset, venit ad eum *Mersennus*, rogatus à quodam amico communi, ne amicum suum extra Ecclesiam Romanam mori pateretur. Is lecto assidens (post exordium consolatorium) de Potestate Ecclesiæ Romanæ peccata remittendi aliquantisper differuit; cui ille, *Mi Pater* (inquit) *hac omnia jamdudum tecum disputavi. Eadem disputare nunc molestum erit. Habes, quæ dicas, ameniora. Quando vidisti Gassendum?* Quibus auditis, *Mersennus* Sermonem ad alia transtulit. Paucis post diebus accessit ad illum Dr. *Johannes Cosinus* Episcopus (post) *Dunelmensis*, obtulitque se illi comprecatorem ad Deum. Cui ille cum gratias reddidisset, *Ita* (inquit) *si precibus præiveris, juxta ritum Ecclesiæ nostræ. Magnum hoc erga Disciplinam Episcopalem signum erat reverentiæ. Anno 1651. Exemplaria aliquot illius Libri, Londini recens editi, in Galliam transmissa sunt; ubi theologi quidam Angli Doctrinas*

quasdam in illo Libro contentas, tum ut Hæreticas, tum ut partibus Regiis adversas criminati sunt; & valere quidem aliquandiu calumniæ illæ, in tantum ut domo Regiâ prohibitus fuerit; quo factum est, ut protectione Regiâ destitutus, metuensque ne à Clericis Romanis, quos præcipuè læserat, malè tractaretur, in *Angliam* coactus sit refugere. Rediens in *Angliam*, concionantes quidem invenit in Ecclesiis, sed Seditiosos; etiam Preces extemporarias, & illas audaces, & nonnunquam blasphemias, Symbolum autem Fidei nullum, Decalogum nullum; aded, ut per tres primos menses non invenerit, quibuscum in Sacris communicare potuerit. Tandem ab amico ductus ad Ecclesiam, à suo hospicio plusquam mille passus distantem, ubi Pastor erat Vir bonus & doctus, qui & Cœnam Domini ritu Ecclesiastico administravit, cum illo in Sacris communicavit. Alterum hoc signum erat non modo hominis partium Episcopaliū, sed etiam Christiani sinceri; nam illo tempore ad Ecclesiam quam-

quamcunque legibus aut Metu cogebatur nemo. Quæ igitur Episcopo cuiquam in illum causa iræ esse potuit, nisi ei, qui neminem à se dissentire, pati, per superbiam, posset? Interea doctrinam ejus Academici & Ecclesiastici condemnabant ferè omnes; laudabant Nobiles, & Viri docti ex Laicis. Refellebat nemo; conati refellere, confirmabant. Scripsit enim non ex auditione & lectione ut Scholaris; sed ex judicio proprio cognita & pensitata omnia, sermone puro & perspicuo, nec Rhetorico. Stantem inter amicos & inimicos quasi in Æquilibrio, fecerunt illi, ne ob doctrinam opprimeretur; hi, ne augetur. Itaque fortunâ tenui, famâ doctrinæ ingenti, in Patroni sui Comitum *Devonia* hospitio per cæterum vitæ tempus perpetuò delituit, studio vacans Geometriæ & Philosophiæ Naturalis; ediditque jam senex librum quendam, quem inscripsit *de Corpore*; continentem Logicæ, Geometriæ, Physiæ (tum sublunaris, tum cælestis) fundamenta; deducens Logicam quidem à significatione Nominum; Ge-

ometriam autem, & Physicam, ex Figurarum, & Effectuum naturalium generationibus.

Hominis ergo neque genere, neque opibus, neque negotiis belli aut Pacis asueti vitam scribo, & in publicum emitto; sed in omni genere Scientiæ excellentis, & ferè singularis, Cujus ingenium ut cognoscerent (partim etiam ut sua ostentarent) convenerunt eum viri innumeri, tum nostrates, tum exteri; & inter illos, nonnulli Legati Principum, aliique viri Nobilissimi. Aded, ut conjecturâ inde factâ de voluntate hominum eruditorum, qui posthac erunt, non ingratum fore posteritati existimavi, si quem vidisse voluerunt, illius vitam literis posteritati traderem; præcipuè quidem, ut quæ Scientiis ille primus addidit, deinde etiam cætera vitæ ejus, quæ à Lectoribus desiderari posse videbuntur, cognoscerent.

Quæ scripsit de *Jure Naturali*, de *Constitutione Civitatum*, de *Jure eorum, qui summam habent Potestatem*, de *Officiis Civium*, in *Libris Leviathan* & de *Cive* (quia domi

foris.

forisque nota, & maximè celebrata sunt) prætereunda censeo.

In Physicis causam sensuum, præcipuè Visûs, unâ cum doctrina omni Optica, & Naturâ Lucis; Refractionis Reflectionisque causas naturales, ignotas antè, primus demonstravit, in Libro *de Homine*. Item causas Qualitatum sensibilibium, nimirum Colorum, Soni, Caloris & Frigoris. Somnia autem & Phantasmata, quæ antè pro Spiritibus & Mortuorum animis habebantur, & rudè vulgo terriculamenta erant, omnia profligavit. Causam autem Æstuum marinarum, & descessionis Gravium, à Motu quodam Telluris perspicuè derivavit. Nam Phænomena ille omnia ad Motum refert, non ad rerum ipsarum Potentias intrinsecas, neque ad Qualitates occultas; ut ante illum omnes Physici. De Motu autem, in Libro *de Corpore*, satis fusè scripsit, & profundissimè.

In Ethicis ante illum nihil scriptum est, præter Sententias vulgares. At ille Mores hominum ab humana natura, virtutes & vitia à lege naturali; & bona-

tem maliciamque actionum à legibus Civitatum derivavit. In Mathematicis, Principia Geometriæ, nonnulla correxit. Problemata aliquot difficillima, à summis Geometris (ab ipsis Geometriæ cunabulis) summo studio frustra quæsitæ invenit; nimirum hæc, arcui Circuli lineam rectam, areæ Circuli quadratum æquale exhibere, idque variis Methodis. In diversis Libris.

2° Datum Angulum dividere in data ratione.

3° Cubi ad Sphæram rationem invenire. In *Problematibus Geometricis*.

4° Inter duas rectas datas, medias continuè proportionales invenire quotcunque. In *Problematibus Geometricis*.

5° Polygonum regulare describere quotcunque laterum. In *Rafeto*.

6° Centrum Gravitatis invenire Quadrantis Circuli, & bilinei, quod continetur Arcu Quadrantis & subtensa ejus. In *Rafeto*.

7° Centra Gravitatis invenire Paraboliformium omnium. In *Libro de Corpore*. Hæc omnia primus construxit & demon-

demonstravit, & præterea alia multa; quæ (quia legentibus occurrent, & minoris sunt) prætereo.

Facient (opinor) hæc, ut Vita ejus non indigna videatur, quæ tum ad exteros tum ad posteros Scientiarum studiosos transmittatur; præsertim hoc tempore, cum scribuntur vulgo vitæ obscurorum hominum nulla virtute insignium, desirante nemine.

Scriptit præterea, circa annum ætatis suæ octogesimum, Historiam belli Civilis Anglicani inter Regem *Carolus* primum & Parliamentum ejus, Anglicè; item ortum & incrementa Potestatis Pontificiæ, Carmine Latino, versuum circiter duùm millium. Sed non sinebant tempora ut publicarentur.

Silentibus tandem adversariis, annum agens octogesimum septimum, *Homeri* *Odyssæam* edidit à se conversam in versus Anglicanos, Anno deinde proximo etiam *Iliada*. Denique *Cyclometriam*, annum agens nonagesimum primum, integram nondum editam.

Quod ad Formam attinet, vultu era

non specioso, sed, cùm loqueretur, non ingrato. Effigies ejus ad vivum à Pictore excellentè descripta, qualis erat Ætatis suæ septuagesimo, in conclavi Regis *Caroli* secundi conservatur. Extant etiam ejusdem Imagines ab aliis Pictoribus, diversis temporibus factæ rogatu amicorum, in *Anglia* non paucæ, & in *Gallia* aliquot.

Naturâ suâ, & primis annis, ferebatur ad lectionem Historiarum, & Poëtarum; & ipse quoque carmen tentavit, nec (ut plurimi judicabunt) infœliciter. Postea autem cum in congressu quodam virorum doctorum, mentione facta de causa sensionis, quærentem unum, quasi per contemptum. *Quid esset sensus*, nec quemquam audisset respondentem, mirabatur, qui fieri potuerit, ut qui Sapientiæ Titulo homines cæteros tanto fastu despicerent, suos ipsorum Sensus, quid essent, ignorarent. Ex eo tempore de causa Sentiendi sæpe cogitanti, forte fortunâ mentem subiit, quòd si res corporeæ & earum partes omnes conquiescerent, aut motu simili semper moverentur,

pur, sublaturum iri rerum omnium discrimen, & (per consequens) omnem lenfionem; & propterea *Causam omnium rerum querendam esse in diverfitate Motuum*. Atque hoc Principio ufus est Primo. Deinde ut cognofceret varietates & rationes Motuum, ad Geometriam cogebatur; & à Principiis fuis, ingenio fuo, Theoremata illa, quæ fupra commemoravi, feliciter demonftravit. Tantum intereft inter illos, qui proprio genio; & illos, qui in Archivis veterum, aut ad quæftum docentium, Scientiarum veritatem quæerunt.

In Colloquiis familiaribus jucundus erat, præterquam illorum, qui ad illum venerunt difputandi caufa contra ea, quæ jam ediderat (nec revocari poterant) de Jure fummorum Poteftatum Civili aut Ecclefiaftico. Nam cum his vehementiùs aliquando difputabat, quàm erat neceffarium.

Naturaliter apertus erat, & inter adverfarios (qui multipotentefque erant) innocentia magis, quàm confilio tutus.

Justitiæ erat cum fcientiſſimus; tamen

tenacissimus. Nee mirum, cum esset pecunia negligentissimus, & pro tenuitate fortunarum suarum, ultra modum beneficus, sed beneficio Patronorum suorum & Regis optimi dulcissimique *Caroli Secundi*, satis copiose senex vixit.

VITÆ

VITÆ

Hobbianæ

AUCTARIUM.

QUod Geometris usu venit, idem objectum pro renatâ mutatis linearum quantitibus, servatis autem proportionibus, pari cum veritate describere, id mihi in animo est; eorum nempe quæ superiori scripto pressiore stylo delineantur, vestigia relegere & solutione filo retexere; non ut Cramben bis coctam reponam, sed ea tradam quæ argumento lucem aliquam afferre possint, aut majoris momenti visa sint, quam ut oblivioni tradantur.

*Thomas Hobbes natus est Malmesburia
agri Wiltoniensis, Nonis Aprilis, anno à
partu Virginis Millesimo Quingentesi-
mo Octuagesimo octavo; cujus Mater*

Hispanæ classis metu percussa, quæ tanquam portubus nostris imminens famâ passim differèdatur, ipsam, pueillum tamen, quod eventu patuit, satis vivacem præmaturo partu enixa est. Patrem nactus est *Cancionatorem*, qualem tunc ferebant tempora, qui leviori doctrinæ armatura instructus, *Orationes publicas*, & quas vocant *Homilias*, satis aptè populo prælegere poterat.

Quadriennis factus vernaculis literarum elementis operam dedit: Octennis doctiorum linguarum tyrocinium posuit sub *Roberto Latimero Oxoniense Malmesburia* literas docente; qui quòd in puero docilitas tanta, quanta in nullo alio ostenderetur, & simul acris animi & præstantis ingenii illustria signa perspicuè cernerentur, illum præcipuè in sinu fovit, & supra æquales excolere & incitare solitus est. Tantos autem jam adhuc in ludo literario degens in literaturâ tam Latinâ quam Græcâ progressus fecit, ut *Euripidis Medeam* simili metro Latinis versibus elegantèr expresserit.

Anno 1603, ad percipiendum uberio-

rem

rem ingenii cultum, *Oxonium* missus est, in aulam beatae Mariae Magdalenaë sub Præfecto tunc temporis *Jacobo Hussee* Legum Doctore, postea equite aurato, & Cancellario Sarisburiensi, bonorum ingeniorum fautore summo. Eum ibi morantem *Franciscus Hobbius* avunculus *Malmesburia* Aldermanus (qui summus est ejus loci Magistratus) suis impensis aluit, qui & postea moriens, modicum illi fundum testamento legavit. Post quadriennium autem usitato Philosophiæ cursu jam emenso, gradu Academico quem Baccalaureatum appellant, ornatus est.

1608. Interea *Gulielmus Cavendish* Baro de *Hardwick*, ac (non multo post) *Devonia* Comes, aliquem qui filii natu maximi studia & mores regeret, diligenter acquisivit; quâ in re virum annis pene æqualem, adeoque ob morum similitudinem gratiorem futurum, quam ætate & moribus gravem, præoptavit. *Hobbius* itaque jam vicennis, literis commendaticiis *Jo: Wilkinsoni* aulae B. *Magdalena* tunc Præsidis adjutus; huic muneris

neriobeundo in illustrem illam familiam
 adscitus est. Eo loci nobilissimi juvenis
 latus assiduò textit, atque artibus tanto
 genere dignis quibusque ingenia ad ma-
 gnæ fortunæ cultum excitantur, insti-
 tuit; nec solum in studiis gravioribus,
 sed etiam in venatione, aucupio, cæteris-
 que innocuis exercitiis voluptatibus
 individuus comes perpetuò adfuit. Qua-
 re summâ morum comitate, ingenii ele-
 gantiâ, animi prudentiâ, tantum sibi tum
 patris tum filii favorem conciliavit, ut
 Juveni Galliam Italiâque pere- 1610.
 gre adituro dignus visus est qui inser-
 viret.

Versatus autem aliquamdiu illis in re-
 gionibus doctissimorum hominum co-
 pia florentissimis; luculentis naturæ mu-
 neribus, venerandis antiquitatis Monu-
 mentis & ipsa populorum indole cele-
 berrimis, solidam demum Sapienciam
 (qui verus est peregrinandi finis) secum
 domum retulit.

Reversus itaque cum jam *Candisiane*
 gentis munificentia tempus atque otium
 ipsi suppetere priora studia respiciendi,

magno literaturæ Academicæ fastidio affici cæpit; utpotequam affectatâ ambitione efformatam ac veluti personatam judicavit; nec apud prudentes aded in pretio habitam, nec ad vitæ Civilis usus, ut specie præ se ferret comparatam vidit. Nô placuerunt illi Logicæ illæ Metaphysicæque argutiæ, tanquam parum in se bonæ frugis habentes, & fovendis solum clamoris sophistarum contentionibus natæ; Ethicam autem tanquam vulgi potius opinionibus & imaginariæ virtutis mediocritati quàm veritati innixam; Et Physicam quæ in Scholis docetur quæque sola pene *Aristotelica* est, tanquam nimis umbraticam & potius super ingeniorum technis quàm experimentis naturæ fundatam contempsit. Aliam itaque Philosophandi rationem sibi ineundam ratus, lectioni veterum Philosophorum, Poëtarum, Historicorum tum è Græcis tum Latinis diligenter incubuit, & ex eorum thesauris quid in suos usus faceret, accuratè deprompsit. Non autem, quod plerisque in more positum est aut veterum placitis ingenium

genium suam mancipavit; aut intra Scholasticorum terminos circumscripsit; aut seipsum quasi unicum humanæ rationis exemplar proponens, ex reconditis quibusdam notionibus proprio de cerebello erutis, licet rerum naturæ & experientiæ prorsus contrariis scenicam quandam conflavit Philosophiam, aut triobolaribus experimentis tempus dicavit (vitium hujus ævi literatis nimium familiare.) Sed ex universo scientiarum orbe amplissimas opes in ærarium suum comportavit, & fidæ rationis auspiciis sapientissimè digessit. Illis temporibus in amicitiam receptus est *Francisci Baconi, Verulamii* baronis & Vicecomitis *Sanct. Albani*, magni *Angliæ* Cancellarii & Philosophiæ *Atlantis*, qui illius consuetudine magnopere delectatus est; & ab ipso in nonnullis scriptis suis Latinè vertendis adjutus, qui neminem cogitata sua tantâ facilitate concipere atque *Thomam Hobbiæ* passim prædicare solitus est. Carus etiam fuit *Edoardo Herbert* baroni de *Cherbury* Philosopho & Historico summo & scriptis

scriptis claro coluit quoque *Ben. Johnsonum* Poëtam Laureatum, Anglicani Dramatis facile principem; & *Thucydidem* suum autequam Prælo committeretur, ejus examini & iudicio subiecit. Ad ejusdem quoque operis censuram in partes vocavit amicum summum *Robertum Ayton* Equitem auratum, Scoto-Britannum, *Annae* Reginae à Secretis, virum Poësi celebrem & styli arbitrum elegantem.

Duobus interea nobilissimis funeribus lugubris facta est *Candisiana* domus, Anno 1626 *Gulielmus Devonæ* Comes ad superos migravit; quem biennio post morte nimis immaturâ, insecutus est filius, cujus obitus ut bonis omnibus luctuosus, ita *Hobbio* tristissimum reliquit desiderium magnifici studiorum Patroni ac Mecænatis. Tantò itaque dolori cum solatium inveniri vix posset, diverticulum saltem quæsit *Hobbius*; quare relicta patriâ in *Galliam* profectus est, conditionem ferente nobilissimo Viro *Gervasio Clifton*, (antiqua est & summe vid. *Thereton* & *Nottingh.*) generosa eo nomine in agro

Not-

Nottinghamiensi familia) ut filio peregrè ituro adesset itineris simul dux & studiorum informator. Illo tempore annum jam quadragesimum prætervectus, *Euclidis* operam dare cœpit, non tam demonstrationum materiâ allectus, quam perspicuitate, certitudine, & indivisa rationum serie delectatus. Non enim Mathematicas artes admiratus est vir perspicacissimus, ob laterum & angulorum affectiones, aut numerorum, linearum, superficierum, corporumve mutuas inter se proportiones (de homogeneis intelligo quantitibus) subtiliter indicatas; quippe istiusmodi omnia à communi vitâ remotiora facile animadvertit; licet ad praxin relata usûs non adeo contemnendi; sed quod methodo ipsis propriâ intellectus ad rerum cognitionem optimè duceretur, atque difficilia inveniendi, vera asserendi, falsa redarguendi certissimâ ratione imbueretur. Quare illi vitæ ad scientias in posterum promovendas insistere decrevit; pertæsus Philosophiæ vulgaris, quæ infidis principiis male compaginatas notiones ita superstruxe-

struxerat, ut tota ædificii moles ruinam factura palàm videretur; cùm interim artes illæ Mathematicæ certis & in experientiâ communi fundatis principiis innixæ multa in lucem inventa protulissent, humano generi utilia, sibi ipsis gloriosa. Dolendum tamen nobile hoc ingenium, eodem quo & magnum *Sealigerum* infortunio laborâsse, quod Mathematicis studiis, quæ nisi in teneris animis altas radices vix agunt, seriùs paulo animum adjecit, aliter præculdubio ob præclara inventa *Musis & Apollini* Hecatombas immolâsse potuisset; aut certè, quod summe optandum foret, adversariis minorem ipsum vellicandi ansam præbuisset.

Anno 1631 in *Devonia* Comitum familiam revocatus est à Comitissa Vidua, ad filium jam tredecennem in literis instituendum. Hujus itaque curam pro grato erga paternos manes affectu libentissimè suscepit, & singulari cum judicio per amœna studiorum ad rerum cognitionem perduxit; quem hodie in viridi senectâ constitutum illustris familiæ

pru-

prudentissimum patrem ætas nostra meritò veneratur.

Circa hæc tempora in lucem prodiit primus *Hobbiani* ingenii partus Nobilissima illa *Thucydidis* è Græco in Anglicanum sermonem versio, cæteris omnibus quæ gens nostra unquam vidit antiquorum interpretationibus jure anteferenda; quam Domingo suo *Devonia* Comiti dicavit, licet Patri defuncto destinatam. Historiam illam chartâ Chorographicâ *Græcia* propriâ manu descriptâ ornavit, adjecto etiam indice Geographico, & dissertatione de vita & scriptis *Thucydidis*, non tam ex Marcellino vitæ *Thucydideæ* scriptore sumpta, quam proprio judicio conscripta.

Tunc etiam prodiit elegans illud Poëma de *Mirabilibus Pecci*, quo nomine venit *Derbiensis* agri pars Occidentior, Vid. Cambd. Britan. regio montosa atq; aspera, sed nonnullis quæ rariora habentur celeberrima; ubi, ut mittam ædificia antiqua & nova, magna artis opera, *Pecci* castrum & *Chatsworthum* nobilem *Devoniensium* Comitum sedem; inter naturalia

ralia eminent thermæ corpori humano saluberrimæ; metallifodinæ plumbo & antimonio foetæ, & subterranei specus, quorum unus (honorem præfabor) *Diaboli pedes* nominatur, de quo, five veri ignorantia, five mentiendi libidine, multa fabulosa circumferuntur.

Anno 1634 cum Domino in *Galliam* transiit, ubi *Parisiis* degens, præcipuam naturali Philosophiæ promovendæ operam impendit. Quum autem ex iis quæ longo rerum usu, atque acrimientis studio compererat, animo altè defixa insedisset sententia, in Natura omnia *Mechanicè* fieri, & ex una materiâ variis motuum generibus & mensuris agitâtâ universo rerum phænomenâ exurgere, tam quoad animalium sensationes, quam cæterorum corporum affectiones ideo naturæ motûs indagandæ ante omnia incubuit, communicatis assiduè cogitatis cum *Marino Mersenno*, ex *Minimorum* ordine, viro eximiè bono, docto, curioso; & in illustrandis scientiis Parario, & Proxenetâ indefesso; qui et si propriis scriptis inventisque non,

exiguam sibi laudem comparaverit, tamen in acuendis aliorum ingeniis, & faciliori reddendo commercio Philosophico, cæteros hujus sæculi omnes superavit.

Posthæc *Hobbius* in *Italiam* profectus, *Pisis* quotidianâ consuetudine usus est *Galilei Galilei*, *Lyncei*, *Mediceorum Syderum* & *Solarium macularum* inventione clari; qui etsi præ aliis ad res *Astronomicas* impetu quodam ferebatur, in *Philosophia*, tamen naturali magnâ cum laude versatus est, & in naturam motûs (cui fidem faciunt scripta Cedro dignissima) supra Antiquos longissimè penetravit. Amicitiam inter ipsos conciliavit idem studiorum cursus, & summa morum ac temperaturæ similitudo; quæ fortasse communis infortunii causa, ut uterque acerrimis *Ecclesiasticorum* censuris vexaretur; quo jure, quâve injuria, non est meum pronunciare.

Anno 1637. cum Patrono in patriam reversus, efflagraturi paulo post belli intestini Scintillas animadvertere sibi visus est. Nempe *Scoti* depulsis *Episcopis*,

pis, in Regiam Majestatem involabant, faventibus interim quibusdam quos vocant *Ministros*, Anglis; turpissimis seditionum flabellis. Quare huic malo, quantum in se erat, occurrendum ratus; tum pro suo in Regem officio atq; obsequio, tum pro decumano, quo semper in Democraticos odio laboravit, libellum scripsit Juris Regii asserendi gratiâ, qui postea in *Librum de Cive*, & tandem in *Levithanem* excrevit. Ejus autem summa hæc fuit, sine Pace impossibilem esse incolumitatem, sine Imperio Pacem, sine Armis Imperium, sine opibus in unam manum collatis nihil valere Arma, neque metu armorum quicquam ad pacem profici posse in illis, quos ad pugnandum concitat malum morte magis formidandum; nempe dum consensum non sit de iis rebus, quæ ad salutem æternam necessariæ creduntur, pacem inter cives non posse esse diuturnam.

Interea, Cælo criminibus nostris infenso, & fatali gentis nostræ infortunio, gliscebant indies infelicia animorum diffidia.

Tertio Nonas Novembris anni

1640.

1640 indictum est generale ordinum regni concilium, quod apud nos *Parliamentum* vocatur, ubi in ipsis initiis ex ingenti partium æstu, ne dicam furore quodam, Civilis belli miseras imminere præsentens; aliósque, qui jus Regium propugnâssent libertate multatos videns, patriam sibi intutam ratus *Parisiis* se in quietum studiorum secessum recepit.

Florebat tunc temporis urbs illa ingenti doctissimorum hominum frequentia, qui immortalis Eminentissimi Cardinalis *Richelii* munificentia permoti, ad artes ac scientias & unumquodque politioris literaturæ genus illustrandum strenuè contenderunt. Cum illis solitus est quotidianos sermones conferre, atq; arduis in Philosophiâ & Mathesi problematis ingenium exercitare, naturam variis experimentis torquere, rerum principia indagare, inventa ratiociniis stabilire. Præ cæteris autem arctâ necessitudine junctus est *Marino Mersenno* O. M. & *Petro Gassendo* Mathematicum Professore Regio, viro insigni doctrina & sua-

suavissimis moribus exulto, & quod honoris causa pronunciare licet, Philosophiæ Epicuræ instauratore.

Anno 1641 *Mersenno* procurante cum nobilissimo *Renato Cartesio* commercium instituit Epistolicum, in quo, de naturâ ac legibus motûs, tam directi, quam reflexi, aliisque ad *Dioptricem* spectantibus argumentis, utrinque subtiliter disputatum est, quæ omnia tomo tertio Epistolarum *Cartesii* plene exhibentur. Circa idem tempus *Cartesius* (præmissojam antea anno 1671 novæ Philosophiæ specimine) publicavit suas de Primâ philosophia meditationes, in quibus Dei essentiam atque existentiam, animæ humanæ naturam, eamque ab omni corporeo prorsus distinctam, ipsius Materiæ rationem & modos maxime proprios; omnis denique scientiæ fundamenta, ex innatis quibusdam Ideis demonstrare contendit. Illos tanti Viri conatus dignâ cum laude excepêrunt omnes; at nihilominus tantam rerum molem tam imbecillibus fuleris

fulcris inimiti non passi sunt sagaciores Philosophi; scriptisque contrariis rationum ejus incertitudinem ostenderunt, inter quos præcipuè nominandi veniunt, *Petrus Gassendus*, *Antonius Arnauldus* celebris è *Sorbona* Theologus, & *Thomas Hobbius*.

Anno 1644. *Marinus Mersennus* cogitata sua Physico-Mathematica in lucem emisit, ubi inter alia doctorum virorum collectanea, nonnullis ingenii *Hobbiani* monumentis opus suum insignire placuit.

Anno 1645. Exarsit celebris illa controversia inter *Christianum Severini Longomontanum* Cimbrum, superiorum Mathematicum in Regiâ *Danorum* Academiâ *Hauniensi* Professore publicum, & *Johannem Pellium* Anglum, tunc temporis Matheseos in illustri *Amstelodamensium* Gymnasio Professore itidem publicum. *Longomontanus* nempe *Uraniburgi* sub *Tychone* astronomicis studiis initatus *Astronomiâ Danicâ* anno * 4. Anst. 1622. 1622 * edita nonnullam sibi & fol. ib. 1649. nominis celebritatem comparaverat, quam

quam in Geometricis etiam affectans, ad infœlicem illum Quadraturæ Circularis scopulum, cui tot præclara ingenia allisa sunt, impegit. Doctissimus autem *Pellius Longomontani* paralogismos aperte deprehendens, cum in uno theoremate probando totius controversiæ cardinem verti facillè cerneret; hoc ipsum tum proprio Marte demonstravit, tum adhibitis celebriorum totius Europæ Mathematicorum calculis sententiam suam munire conatus est. Illi autem ne aut gratiæ causâ suffragari, aut de rebus parum perspectis pronunciare viderentur, suas singuli demonstrationes illi mise-

*Vid Controv. de vera
civili mensura
4o. Amst. 1647.*

runt; eorum nomina mihi historiæ literariæ causâ repetenti condonabitur

spero. Erant autem *Aegidius Personius de Roberval*, Parisiis in Collegio Regio Franciæ, Mathematicum Professor; *Thomas Hobbes* Philosophus Anglus; *Carolus Cavendishius* Anglus, eques auratus, illustrissimi Novi Castri Marchionis frater unicus; *D. Pallieur* nobilis Parisinus; *Petrus Carcavius* in supremo Gal-

liae Consistorio senator, *Marinus Merfen-
nus* Minimus; *Io. Adolpb. Tassius*, Mathe-
maticus *Hamburgensis*; *Io. Lud. Wolzogen*
Liber baro *Austriacus*; *S R M. Poloniae &
Sueciae* Aulicus cubicularis; *Renatus des
Cartes*, *Bonaventura Cavalierius*, *Bononia*
Mathematices professor publicus, qui-
bus postea accesserunt *Claudius Mydorgi-
us*, patricius *Parisinus* & *Picardiae* qua-
stor & *Jacobus Golius*, Mathematicum
& linguæ Arabicæ in academiâ *Lugduno-
Batavâ* professor peritissimus. De *Hob-
biano* autem, ratiocinio, ne pro affectu
aliquid immodica laude efferre videar,
hoc solum adjicere libet illud aut ele-
ganti brevitate aut evidenti perspicuita-
te cæterorum nulli concedere.

Grassante interim per Angliam civili
bello, *Hobbius* pro summo in patriam
amore, quod bonum civem & fidelem
subditum maxime decuit, populares suos
sanioribus quam quæ hæctenus obtinue-
rant principiis imbuere, exacerbatos
hominum animos ad pacis & concordiae
rationes revocare, & in summæ potesta-
tis obsequium addictiores præstare, an-
nifus

nifus est. Quare reliquis posthabitis studiis, quantum ipsi suppetiit temporis Politicæ scientiæ impendens, Librum *de Cive* (cujus pauca duntaxat Exemplaria Parisiis 1642. evulgaverat) reuisit, & notis utilibus adauxit; in quo subditorum contra summum imperatorem conjurationes rebellionésque, & immanes illas de principe regnis vitæque exuendo opiniones penitus damnavit: potestati Civili jura ab *Ecclesiasticis* caliginosorum temporum beneficio prærepta restituit, & diram sectariorum hydram, effroenem nempe conscientiæ libertatem, heroico ausu perdomuit.

Eodem anno fortunâ belli regiis partibus infensâ magnus honoratorum Exulum numerus Parisios confluerat, interque illos *Princeps Walliæ*, nunc *Rex optimus Carolus secundus*. *Hobbius* itaque magnâ famæ celebritate tum apud suos tum exteros florentissimus, à Magnatibus quibusdam Principi commendatus est, ut Mathematicam ipsi prælegeret. Quo munere magno cum judicio perfunctus, eam *Matheseos*

cognitionem impressit, quam hodie in tanto Principe admirantur omnes, ad eque placuit, ut apud ipsum regnis hæreditariis restitutum maximâ semper flo-ruerit gratiâ, annuo etiam honorario ornatus. Illo tempore *Samuel Sorbierius* M. D. doctissimi *Samuelis Petiti* nepos in *Hollandiam* profecturus, exemplar *Libri de Cive* ultima authoris manu limatum impetraverat, quem ideo *Gassendus* & *Mersennus* missis duobus Epistoliis, laudabant, & boni publici causâ ut typis optimis committeret, incitabant; quæ hîc loci interserere non abs re alienum judico.

Gassendi
EPISTOLA.

Per. erudito ac per. amico Viro
SAMUELI SORBERIO
Petrus Gassendus S.

Quod

Quod Epistolum ad me *Caletō* vela mox factururus, dedisti, accepi. Nihil opus fuit excusare, quod *Vale* coram non dixeris; nam præclarus noster *Martellus* sat declaravit, quam improvisa discedendi occasio fuerit, & quam requisieris me tamen, utcunque non adferim domi. Quod addis tamen potuisse te ante discessum extorquere ab *Eximio* illo *Hobbeo*, id exemplum Libri de *Cive*, cui ipse manu propria marginales notas apposuit, ut cum istuc, ubi te voveo incolumem, perveneris, edi iteratò procurres, id summopere delectavit. Videlicet, tam pauca fuere excusa libri exemplaria, ut illa sui sitim potius fecerint, quam expleverint; siquidem innumeros video, qui librum ardentè, sed frustra requirant. Et Liber certè est non vulgaris, dignusque, qui omnium, qui altiora sapiunt, manibusteratur; neque (si illa seposuero quæ Religionem, in qua sumus *ερεπδοξοι*, attinent) scriptorem agnosco; qui argumentum scrutetur, quam ille, profundius. Utinam vero

cætera etiam, quæ ille versavit, perinde extorfisses! quippe ex ipsis in lucem prolatis summè beâsses nationem totam Philosophantium solidè; cùm ego quidem neminem norim, qui sit inter Philosophandum magis à præjudicio liber, quique penitius, quicquid rerum edisseruit, Introspeciat. Enimvero tu virum satis nôsti; frustra que foret si quid præterea in commendationem ejus adderetur. Vale, & amicos optimos saluta imprimisque *Curcellium, Heereboordium, Bornium, & alios.* *Parisij. IV. Calend. Maii. CIO IDC XLVI.*

EPISTOLA

Merfenni.

Eruditissimo Viro

SAM. SORBERIO D. M. S. D.

Marinus Merfennus. M.

EN

EN audio doctissime *Sorberi*, tecum
 illud egregiū opus de *Cive* incompara-
 bilis viri *D. Hobbi* te *Hagani* *Comi-*
tis, hoc est ingentem thesaurū literarium
 tulisse, novis auctum cogitationibus,
 quæ singulis difficultatibus satis faci-
 entes, planum iter exhibeant. Vide igitur
 ut quis egregius typographus librum
 illum aureum gemmis auctum & ornatum,
 in lucem edat, neque diutius patiaris
 eum a nobis desiderari. Sed & Autho-
 rem pro viribus urgeas, ne totum corpus
 Philosophicum, quod mente premit,
 & calamo explicat, deinceps arcam
 (nobis fatali) concludat, ne tandem nos
 ad auctoritatem Regiam provocare cogat,
 quā ipsius arcam invidiam effringamus.
 Quantā autem voluptate a nobis
 afficeris, quando videris nobilem illam
 Philosophiam, non minus quam *Euclidis*
 elementa demonstrari? Quam libentur
 illi tute *Ἐποχῆ* & Scepticis naniis re-
 nunciaturus es, cum Dogmaticam
 firmissimis innixam fulcris fate-
 ri cogeris. Vale. Ubi vero *D. Rivetum*,
 ubi *Hugensium* Mirabilem virum

videris, millies eos meo nomine salutes
velim, meque tui credas memorem &
obsequentem.

Aurelia XXV. April.

CIO IOC XLVI.

Prodiit autem Liber *de Cive* typis *El-*
sevirianni anno 1647, annoque inlequen-
te dicti *Sorbierii* operâ Gallicè versus, ex
eâdem officinâ prodiit anno 1649, *Corni-*
Vid. litteræ & dis- *ficio Ulefeldio* Magno *Da-*
cons. de Sorbierie, nicæ militiæ Magistro di-
ap 212 ad 232. catus, addito etiam prælo-
quio, in quo & laus Authoris & libri di-
gnitas exponuntur.

Interea indefessum *Philosophi nostri* Au-
diorum cursum infœlix casus interrupit;
ex improvîso febre correptus est acutis-
simâ, quæ in tantum invaluit, ut reme-
diis frustra adhibitis naturâ morbi vio-
lentiæ succumbente, extremum penè
spiritum acturus videretur. Tunc autem
cùm non amplius cuiquam relictus est
fucum faciendi locus, eo momento se
Religioni patriis legibus stabilitæ addi-
ctissi-

Altissimum ostendit, & precibus juxta *Ecclēſiæ Anglicanæ* ritus præmissis, supremum Viaticum recepit. Nihilominus præter omnium spem fausto Numine convaluit.

Ineunte anno 1650. *Gutielmus Davenantius* eques Auratus, Poëta Laureatus, Poëmatis Heroici *Gondibertiadis* nomine insigniti anno proximo *Londini* prodituri, præfationem *Parisiis* edidit; in qua de Poëſeos, Heroicæ præsertim, naturâ ingeniosissimè differuit, & totum opus *Hobbiani* judicii censuræ submisit. *Hobbius* autem Amici postûlatis responso satisfacit, & quid de Nobili illo Poëmate sentiret, exposuit, nec non ulterius de Poëmatis ratione in genere, & specialius de Heroico, ratiocinatus est, supra vulgares literatorum notiones.

Eodem anno publicatum est opus ejus sermone patrio *De Naturâ Humanâ*, præfante (uti famâ accepi) summi ingenii ac judicii Viro *Setho Wardo*, tunc Astronomiæ Professore *Saviliano*, nunc Episcopo *Sarisburiensi*, & elegantissimis Iambicis adornante *Radulpho Bathurst*, tunc Ma-

gistro artium Collegii Trinitatis Oxoniae
nunc Decano Bathoniensi. Sicut etiam
anno vertente, liber de *Corpore Politico*.
Londini impressus est.

Anno 1651. prodiit scriptum nomine
Leviathan (per stupendum illud animal
designatur corpus Politicum) liber per
Europam celeberrimus; scriptis interim
contrariis vexatissimus; quem nonnulli
quasi insolitum Politices miraculum ve-
nerantur; alii interim quasi monstrum,
horrendum, informe, omnirationis lu-
mine destitutum, fugiunt & detestantur.
Fruatur quisque suo per me sensu licet;
mihi nec alienam Philosophandi liber-
tatem circumscribere, neque propriam
prodere, animus est.

Missis autem in *Galliam* nonnullis
Leviathanis exemplaribus, Theologi An-
glicani qui circa Regem erant, ob quæ-
dam eo in opere Paradoxa, *Hobbius*
tanquam partibus Regiis minus addi-
ctum, tum ut novarum impiarumque in
religione opinionum Authorem crimi-
nabantur. Valuerunt apud Regem Pien-
tissimum calumniæ Religionis specie
larva-

larvata, & prævalentibus adversariis ne ad Regem aut domum Regiam accederet mandato cautum est.

Hoc tanto præsidio orbatus *Hobbius*, Romanæ Ecclesiæ, Spiritualis Mönarchiæ satellitum metu correptus est, quorum odium implacabile sese merito incurrisse senserat, ob detectas in *Leviasthane* Ecclesiasticorum technas, regni tenebrarum dolos, & Pontificis Rōmani potestatem malis artibus occupatam, quæ in civilis potestatis jura involando, quæ simplici ac imperitæ plebeculæ sanctis præstigiis illudendo; quare *Parisis* se minus tutum judicans, mediâ Hyemis tempestate aufugiens, in patriam se contulit; cujus itineris molestiis fatigatus, jam senex plus quam sexagenarius, diuturnam stomachi ægritudinem contraxit; adhibitis nihilominus debitis medicinæ auxiliis, pristinam tandem valetudinem recuperavit.

Annus 1652. *Londini* insumpsit, urbe celebri & copiosa, liberalissimis studiis eruditissimisque hominibus affluente, quorû assiduâ consuetudine & quotidianis

dianis colloquiis fruebatur. Inter quos eminebant *Gulielmus Harveus* M. D. *Caroli* primi Medicus primarius, *circularis sanguinis motûs* Inventor, qui & postea moriens, anno 1657. (ætat. 80.) in amicitia testimonium, aliquot librarum Anglicarum summam ipsi testamento legavit. *Joannes Seldenus* J. C. Polyhistor, Antiquitatis, historiae & linguarum Orientalium cognitione celeberrimus: *Jo. Vaughan* J. C. postea in Banco Communium Placitorum supremus Angliæ Justitiarius; *Abrahamus Cowleius*, vir omnibus numeris Poëticis, quod veterum nulli contigit, perfectissimus, qui etiam *Hobbium* immortalis carmine *Pindarico* celebravit: Nec omittere fas est *Carolum Scarburgium* M. D. Mathematicæ cognitione, & Medicinæ praxi clarissimum.

Anno 1653. in *Devonienfium* comitum familiam, securum studiorum asylum revocatus, animum penitus applicuit absolvendæ Philosophiæ de corpore, in quâ Physicæ elementa exponuntur. Illam Philosophiæ partem primam animo desi-

designaverat ; sed ob civile bellum intervenientes, de *Imperii & debitâ Civium obedientia* quæstiones, Politices, partis alioquin ultimæ, cæteris dilatis, prius maturandæ absolvendæque, in causâ fuerunt.

Tandem autem ad umbilicum perductus liber de *Corpore* prodiit Latinè 1655. & proximo anno vernaculè, una cum *sex Lectionibus* ad Professores Mathematicæ *Savilianos*.

Illo tempore Clarissimus *Wallisus* in *Academiâ Oxoniensi* Geometriæ professor *Savilianus*, edito *Elencho Geometriae Hobbiana*, Diuturni illius belli Mathematici classicum cecinit, quod acerrimo Marte, adhibitis quadrâ & circino, intervolutantibus nonnunquam acutissimis convitiarum telis, utrinque gestum, vicennium & amplius perduravit, nec nisi tandem *Hobbiana* morte conquievit.

Circa idem tempus *Hobbius* cum, *Jo. Bramballo*, tunc Episcopo *Derriensi*, postea Archiepiscopo *Armacano*, & totius *Hiberniæ* Primate, certamen exercuit literarium, de *Libertate & Necessitate actionum*

onum humanarum; Libelli utrinque conscripti sunt varii, de quibus alibi plenius.

Anno 1658. in lucem emissus est liber *de Homine*, qui est Philosophiæ ejus pars secunda, quæ circa facultates affectusq; humanos, imaginationem, memoriam, intellectum, ratiocinationem, appetitum, voluntatem, bonum, malum, honestum, turpe, aliâq; ejus generis occupatur.

Anno illo mirabili 1660. Summo Numine Britannicæ Gentis in fortuna miserante, depulsis Rebellionum furiis & profligatâ sævitimâ illâ Tyrannide, quæ sub *Religionis & Boni Publici* larvâ in vias fortunâsq; omnium impunè grassabatur; post complurium annorum exilium, Regnis suis restitutus est Serenissimus Princeps, CAROLUS SECUNDUS; Quod sicut Bonis omnibus summam attulit lætitiæ materiam, ita *Hobbium*, qui Regias partes pro virili semper sustinuerat, incredibili gaudio affecit. Ingenti itaq; desiderio optimi Principis aspectu fruendi excitatus, relicto rure, ubi tunc temporis degit, *Londinum* advolavit, ubi
quam

quam votis tantopere expetiit felicitatem, Casus inopinatus ipsultrò detulit. Rex enim ædes *Sarisburienses*, in quibus tunc cum *Patrone* moratus est *Hobbius*, curru prætervectus, illum fortè conspicatus ad se accersi jussit, manum osculandam præbuit, de valetudine ac rebus suis sciscitari dignatus est; ipso interim favorem Regium, quo par est, cultu & obsequio excipiente. Non multò post, *Samuele Coopero* Pictore Excellentissimo Regem Admirandi penicilli ductu ad vivum exprimente, ejus operâ ad secretiorem cum Rege congressum admissus est; Qui colloquio ipsius non minùs prudenti, quam faceto plurimùm oblectatus, de pristinâ apud se gratiâ securum reddidit & facillimos semper in posterû aditus pro summâ benignitate concessit.

Sub illud tempus CAROLI secundi auspiciis, fundata est *Societas Regia Londinensis* promovendæ Philosophiæ Naturalis causâ; de cujus Instituto honorificè sensit *Hobbius*, ita ut verâ Philosophiâ relectis *Academiis Londinû* transmigrâsse affirmaret; illud tamè improbare visus est, quod

quod de generali motûs doctrinâ excolendâ minùs solliciti, *Proletariis Experimentorum Minutis* se addicerint nimis; sæpenumerò dicere solitus, Si ex multifariâ Experimentorum farragine congesta Philosophi titulus exurgeret; nihil obstare, quo minùs Mulierculæ, Olitores, Pharmacopœi & Ciniffiones Chymici in Philosophorum album referrentur.

Tunc etiam *Hobbius* Mathematicæ ulterius provehendæ studium impensè intendit; Geometriam ab ipsis fundamentis restituere aggressus; in quâ Naturam quantitatis, lineæ, anguli, Rationis seu Proportionis, se primum detexisse, in animum induxit; præterea Admiranda illa Problemata, ad quæ frustra hæctenus Geometræ aspiraverant, (fastigium totius Geometriæ altissimum) Circulo æquale exhibere Quadratum; Cubum Cubi duplum constituere; datum Circuli arcum juxta datam rationem dispartiri; Rectam lineam Parabolicæ æqualem invenire; sese præstitisse, & maximâ cum evidentia demonstrasse, re-
fra-

fragantibus licet universis Mathematicorum calculis, sibi obfirmatè persuasit.

Ab Arithmetica autem Speciosa tanquam blandâ ingeniorum seductrice prorsus abhorruit; veritus ne illius operâ, ab antiqua construendi & demonstrandi elegantia, cujus auxiliis *Euclides, Apollonius, Archimedes, Pappus*, aliique è Veteribus summi artifices Mathefeos Pomœria tam sceleriter protulerant, doctorum animi paulatim avocarentur.

Anno 1664. ab Amico quodam, qui πολιτικώτατον ejus ingenium expolendis Rei-publicæ legibus summè accommodatum judicavit, ad legum Nostrarum studium impulsus est; causatus licet ætatem jam grandiozem, & materiæ tam incultæ, tantisque difficultatibus implexæ, vix sussepturam. Usque adeò tamen perspicacissimæ mentis acies rerum interiora penetravit, ut de *Legibus Anglicanis* commentarium scriberet doctissimis Jctis in pretio habitum, qui adhuc Manuscriptus asservatur.

Jam verò cum in infinitâ pene materiæ sylvâ sese hæctenus versatum fuisse

fuisse perpendisset, veritus ne, quæ olim
 seorsum prodierant opera, velut *Sibylle*
 folia, passim dispersa volitarent; scripta
 sua in unum compingendi desiderio fere-
 batur. Quare versis in Latinum quæ si-
 bi commoda videbantur; præsertim fa-
 migerato *Leviathane*, quem adjectâ ap-
 pendice auctiorem fecit; Univerſa si-
 mul prælo committere animo destina-
 vit. Cùm autem ab illis qui tunc Præ-
 lo imperabant, apud *Londinenses*, *Oxo-
 nienses*, aut *Cantabrigienses*, typorum li-
 centia impetrari non poterat, destinato
 nihilominus proposito obnixè intentus,
 opera sua *Amstelodami* imprimenda tra-
 didit *Joanni Blauvio*, viro optimo, & rei
 literariæ promovendæ studiosissimo;
 cujus industriâ factum, ut anno 1668. pul-
 cherrimis typis expressa in publicum
 prodierint. Quæ etiam non multò post
 in Bibliothecam Aulæ *Magdalenensis*, cu-
 jus olim Alumnus fuerat, in gratiâ animi
 testimonium, submisit.

Interea, *Hobbius* magnâ ingenii glo-
 riâ celebris, ab universis summo honore
 afficiebatur, atque illum non solum cole-
 bant,

bant, qui aliquid in Philosophiâ percipere atque audire studebant, verùm etiam si qui fortè simulabant. Omnes passim aut genere aut literaturâ Nobiles, qui aliquid de ingeniis poterant judicare, illum cognitione atque amicitia suâ dignum existimabant. Exterorum Deditissimus quisque, qui *Angliam* nostram inviseret, ad ipsum quasi Philosophiæ quoddam Oraculum proficiscebatur: Quin etiam Legati atque Principes tanquam ad singulare Gentis Nostræ Ornamentum confluebant.

Anno 1669. *Cosmus Medicus*, *Ferdinandi* secundi filius, *Etruria* Princeps, tanti Philosophi famâ permotus, illum sæpiùs convenire dignatus est; & insignem scientiâ quàm plurimùm admiratus, Icone ejus & libros universos, inter rarissimam Bibliothecæ *Medicæ* *Κεμήλια* reponendos, domum secum deportavit.

Tunc etiam in *Academiis* aliquantum obtinere cœpit Philosophia *Hobbiana*, & Juventus Academica in publicis Scholarum velitationibus, Opiniones *Hobbianæ* haud rarò defendere solita est. Inter alios

alios *Daniel Scargil* Artium Baccalau-
reus, & Collegii *Corporis Christi* in Aca-
demiâ *Cantabrigiensi* Socius, vir fervidi
& præcocis ingenii, & vitæ paulò solu-
tioris, theses quasdam incautius forsan,
& nimîâ cum acrimoniâ propugnavit.
Illæ autem, prout typis Academiae pu-
blicis expressæ habentur, hujusmodi e-
rant.

Jus Domini fundatur in potentiâ.

*Justitia Moralis pendet à Civilibus Insti-
tutis.*

*Scriptura Sacra in Legem sancitur so-
lummodo ex autoritate Magistratus.*

*Supremi Magistratus jussis, etsi Legibus
Divinis quæ de moribus lata sunt, con-
trariis obtemperare oportet.*

Quibus aliam, (quod suspicari licet)
Invidiæ augendæ gratiâ attexuerunt bo-
ni Censores, quam pro thesi Philoso-
phicâ sumat, qui volet, si quis ad eò cæcus
est:

Quod

Quòd Gloriosum erat, Atheus esse & censeri.

Ista autem positio ex consequentiâ dicti cujusdam trahi dicitur, quod gloriaretur, se *Hobbii* discipulum atque *Atheum* esse: vocabulis à Censoribus ita odiose dispositis, tanquam idem sonarent. *Hobbianus* atque *Atheus*.

Theologi autem, qui in *Academiis* semper regnant, quique in Rem suam aut *Commoda* peccantibus haud facile ignoscunt, illum pro Senatu Academico, qui etiâ ex ipsis præcipuè conflatur, gravissimorum criminum postulant. Quare summâ cum vehementiâ increpitus, Magistratûs Academici auctoritate Carceri inclusus est; postea Gradu privatus, Sodalitate exutus, *Academiâ* expulsus, Prius tamen summâ cum ignominia & dedecore coactus est pro Concione in Templo publico *Theses* suas tanquam sibi à *Plutone* submissas ad *Stygem* damnare; Easque erga Summum Nomen Impias, omniq; humanæ societati perniciosissimas, pronuciare.

Sic

Sic acta est isthæc Tragœdiola; *Hobbius* autem nominis sui existimationem injustis calumniis læsam facile sentiens; dogmatis suis tum in sequitorem sensum detortis, tum etiam turpiter & cum opprobrio damnatis, ipsoque tanquam *Atheorum* Antesignano Publicè descripto, per literas ad amicos de injuriâ gravitèr conquestus est, sed incassum, cum id temporis vindicias suas publico dare ipsi liberum non esset.

Anno 1670 *Antonius a Wood*, Collegii *Mertonensis* Socius, vir Doctissimus, Historiam & Antiquitates *Oxonienfis* Academiæ, in quibus per decennium & amplius, admirandâ cum industriâ laboraverat, tandem absolvit. Opus illud Anglicè conscriptum duobus Voluminibus complexus est, quorum prius res in Academiâ gestas ab ipso ortu ad nostra usque tempora, recenset; in altero Collegiorum Fundatores Mæcenatèique & Illustrum virorum Elogia continentur. Placuit autem Summis in Academia Viris ut exterorum in gratiam *Latine* donaretur, Studiosis nonnullis
ad

ad hanc operam delectis, qui tamen in Cogitatis suis vertendis Authori non fecerunt satis. Multo autem minus alià in re ipsi satisfactum est; cujus historia licet prolixior paulò, veritatis tamen historicae curiosis, fortasse non injucunda.

Ædis Christi *Deanus* nunc *Episcopus Oxoniensis*, (quem honoris causâ nomine) quum & operis vertendi, & typorum sumptus maximam partem, propriis impensis sustentaret, eam sibi licentiam adseruit, ut quæ suo adliberent animo, etsi ab Authoris mente aliena, passim interfereret; multa autem, quæ ipsi pro affectu suo, & Partium studio displicerent, expurgaret. Ob isthoc factum incredibile dolore affectus est Author, & contaminatam Historiæ fidem gravissimè conquestus, nihil interim Remedii impetravit.

Præ aliis autem maculis, quibus à Censoriâ manu deturpata est celebris illa doctorum virorum historia literaria, pessimè deformatum est Elogium *Hobbianum*; detractis quæ ab Authore adscriptæ sunt laudibus, earumq; in loca vituperiis

sub

substitutis. Rem ipsam vero simpliciter exponere constitui, tum ut *Hobbio* Debitus constet Honos, tum Authori, quo ad fieri poterit, Jus suum in integrum restitatur.

Ex Historia & Antiquitatibus Universitatis Oxoniensis.

Edit. Oxon. 1674. lib. 2. p. 376.

& 377.

T *Thomas Hobbins*, vulgò *Hobbes*, *West-portæ* in *Malmesburia* Oppido Mercatorio *Wiltonienses* inter, natus quinto Aprilis anno 1588. Literis Latinis & Græcis initiatus, in hanc * aulam admissus est anno 1603. ubi operam impendens studiis Philosophicis, admissus fuit ad lectionem cujuslibet libri *Logices* s. Feb. 1607. Post quem gradum quadragesimalibus determinationibus completum, in clientelam simul & familiam *D. Gulielmi Cavendish* Baronis de *Hardwick*, Comitum postea *Devoniensis*, ex commendatione aulae Principalis vocatus est.

* *Ant. Magd.*

Apud

Apud hunc virum nobilem, cum ingenio acri (a) & industrio, nec tamen injucundo, non levem gratiam inisset, ab eodem habitus est dignus, ut filio nato maximo in exterarum regiones proficiscenti latus tegeret. In Galliam ergo, & inde in Italiam transiens, non mediocrem istarum regionem sive linguarum, sive homines morésque respicias cognitionem reportavit. Non immemor interim Græcæ & Latinæ Linguæ, quas juvenis hauserat, peritiam, horis successivis renovandi, & augendi, Logices & Philosophiæ Peripateticæ haud usque ad eò curiosus, quas negligi passim, & præteriri tanquam Scholarum frivola a Viris Cordatis (b) præ se ferebat. In patriam reversus Poetas & Historicos Latinos diligenter relegit, adhibitis etiam Grammaticorum celebrium commentariis, non ut floridè, sed ut Latino posset scribere, & vim verborum cogitatis congruentem invenire. Inter Historicos Græcos Thucydidem præ cæteris dilexit, & vacuis horis, in Sermōnem

(a) Quod pro Sobozio suppositis Decantat.

(b) Hac ab Eodem deleta.

Anglicam paulatim conversum, cum multa laude anno 1628. in publicum edidit, eo fine ut ineptiæ Democraticorum *Atheniensium* nostris hominibus patefierent. Eodem anno cum Comes *Devoniensis* diem suum obiisset, cui per viginti annos *Cliens* familiaris adhæserat, in *Galliam* iterum abiit, filii *D. Gertrasi Clifton* Equitis, curam peragens. In qua peregrinatione, *Euclidem* primum inspexit, methodo ejus, non tam ob Theoremata, quam ob artem ratiocinandi, delectatus. An. 1631. à Comitissâ *Devonia* revocatus est, ut filio ejus, qui tredecennis erat, Præceptoris munere fungeretur: Quod cùm post triennium perfecisset, cum eodem in *Galliam & Italiam*, & viæ & vitæ dux peregrinatus est. Dum moraretur *Parisiis*, principia *Scientiæ Naturalis* in vestigare cepit. Cùm verò hæc in naturâ & varietate motuum contineantur, quasi-
 vit imprimis, qualis motus is esse posset, qui efficit sensum, intellectum, phantasmata, aliâsque proprietates animalium; cogitatis suis, cum *Marina*
 Mer-

Mersennio, ordinis minimorum, in omni genere Philosophiæ versatissimè, *Viroq;* *Optimo* (c) quotidie communicatis. An. Dom. 1638. cum pupillo suo (nunc *Patrono*) in *Angliam* reversus, in ejus familia convivit, instituto interim cum *Mersenio* prædicto, de rebus naturalibus, Epistolari commercio. Interea *Scoti*, depulsis Episcopis, sumserunt Arma contra Regem, faventibus etiam *Ministris* illis, qui vocari solent *Presbyteriani*. Itaq; convocatum est in *Angliâ* Parliamentum illud notissimum, quod inchoabatur 3. Nov. 1640. Ex iis quæ in Parlamento tribus quatuorve diebus primis consulta videbat, Bellum civile ingruere, & tantum non adesse sentiens, retulit se rursus in *Galliâ*, scientiarum studio *Parisiis* tutius vacaturus, cum *Mersenio*, *Gassendo*, aliisque viris egregiis, propter eruditionem, & vim in ratiocinando celeberrimis. Cum jam *Parisiis* ageret, libellum scripsit *rebus permiscendis natum* (d) *De Civæ*, quem postea revisit & auxit; quo quasi tempore, prævalentibus *Parlamentariis*

(c) *Hæc ab Eodem etiam deletam.*

(d) *Hæc ab Eodem interposita.*

multi eorum qui *Partes Regias* sequuti-
 rant, & in illis Princeps *Wallie* (qui nunc
 regnat) *Parifios* confluerunt. Statuerat
 circa idem tempus, hortatu amici cujus-
 dam Nobilis *Occitanum* migrare in *Occita-*
niam, & præmiferat jam quæ sibi necessa-
 ria erant; sed commendatus Principi ut
Elementa Mathematica illi prælegeret,
 substitit *Parifii*. Quod ab hoc munere
 temporis habuit vacuum, consumpsit in
 scribendo librum *Monströfissimum*, qui
 nunc non solum in *Anglia*, sed in vicinis gen-
 tibus publico damno notissimus est (e), no-
 mine *Leviathan*, quem etiam in *Anglia*
 edendum curavit, ipse manens adhuc
Parifis, annum agens 63. Aliquanto
 post, in Patriam, in ibique in ædes disci-
 puli quondam sui, nunc Comitishono-
 ratissimi *Devoniensis* invitatus, ibi absol-
 vit Libros duos, *De Corpore*, & *De Hami-*
ne, quos publicavit. *Publicati* & alii, in
 re præsertim *Mathematicâ*, cui *Mufis* recla-
 mantibus *Paralogifmorum* perpetuus artifex
 operam infelicissimam addixit (f).

(e) Hac ab Eodem interposita.

(f) Hac ab Eodem inserta.

*Vir sane de quo (inter tot prospera & ad-
versa fama, qua de eo sparguntur, hominum
Sermone) hoc verissime pronuntiare fas est;
animum ipsi obrigisse, uti omni scientia capa-
cissimum & infertum, ita divitiarum, sacu-
li & invidia negligentissimum; erga cognat-
os & alios pium & beneficum. Inter eos,
quibus cum vixit, bitarem & apertum, &
Sermone libero. Apud Exteras in summâ
semper veneratione habitum, &c. (g)*

Hæc pro Imperio agente Decano, An-
tonius à Wood Rem. ægre ferens veniam
solummodò obtinere potuit, Hobbium
de eo quod factum erat, certiozem fa-
ciendi, ne in libro sub nomine suo pro-
deunte, Hobbius se notatum sentiens in
ipsum postea durius animadverteret.

Hobbius verò tanquam indignâ affe-
ctus injuriâ, (quod magnis semper ani-
mis à naturâ insitum fuit, ut optimus
quisque maximè gloriæ studio ducere-
tur) sese debito laudis præconio, unicâ
virtutis mercede, spoliatum, & per sum-
mam Injustitiam, Nomini suo insignem

(g) Hæc & alia permulta ex Authoris MS. ex-
puncti Decanus.

ad posteros inustam contumeliam, non dissimulavit. Ad Regiam etiam Majestatem suam detulit querimoniam, quæ ipsi liberam contra Adversariorum Calumnias sui defensionem, pro solitâ Clementiâ indulsit. Quare Epistolam Apologeticam ad *Antonium a Wood* datam, circa Comitia *Oxoniensia* Anni 1674, publicavit, quæ in hunc modum se habuit.

EPISTOLA

Thoma Hobbes Malmesburiensis

AD

ANTONIUM à WOOD,
Authorem Historiæ & Antiquitatum
Universitatis OXONIENSIS.

Inferenda ad pag. 376. 377. lib. 2. ejusdem Historiæ.

ERuditissime Domine, mihi que Amicissime, indicavit mihi Amicus noster communis *J. A.* scâ quæ in Libro Tuo de *Antiquitatibus Academia Oxoni-*

Oxonienſis addidit & deleuit *Doctor Johannes Fell Decanus Aedis-Chriſti* in eâ parte, quæ eſt de *vitâ meâ*. Nimirum, ubi mihi I u Ingenium attribuis *Sobrium*; Ille, deleto *Sobrio*, ſubſtituit *Acri*. Quod quidem ille animo manevolo pro Convicio poſuit. Convicium tamen non eſt, & facile ferri poteſt.

Rurſus, ubi tu *Marinum Merſennum* appellas *Virum Optimum*; Ille, neſciô quâ invidiâ, verba illa deleuit. Sed Contumelia iſta non ad me pertinet.

Tertiô, ubi tu ſcripſeras, *Libellum ſcripſit de Cive*, interpoſuit ille inter *Libellum & de Cive*, rebus permiscendis natum; ut eſſet, *libellum ſcripſit, rebus permiscendis natum, de Cive*; quod ita manifeſtè falſum eſt, ut eorum qui temporis illius notitiam quantulamcunq; habuerint, nemo illum aut ignorantia aut malitia non ſit condemnaturus. Liber enim ille editus eſt, Anno Domini 1642. quo tempore Bellum Civile per Angliam gereretur, ita ut Res tunc permixtæ permisceri ab illo Libro non poterint.

Quartò, ubi Tu de Libro meo *Levian-*
than scripsisti, primò, quod esset *Vicinis*
gentibus notissimus, interposuit Ille, *Publico*
damno, ut esset *Vicinis gentibus publico*
damno notissimus. Deinde, ubi Tu scripse-
 ras, *Scripsit Librum*, interposuit Ille,
Monstrosissimum. Magna quidem fuisset
 hæc injuria, si Ille aut Doctrinarum Ju-
 dex idoneus, aut insigni aliqua eruditio-
 ne domi vel foris notus esset.

Quintò, quæ Tu de moribus meis, de
 famâ apud exteros, de beneficiis in Me
 Regiis, &c. tum verè, tum honorificè
 scripseras, delevit omnia. Et hæc qui-
 dem magna Tibi facta est injuria; quæ
 tamen aliqui nocitura Mihi non est;
 (fama enim mea qualiscunque est, jam-
 dudum pennata evolavit irrevocabilis)
 sed Sibi, Academiæ; etiam Generi Hu-
 mano. Sibi, propter turpitudinem. Est
 enim etiam in Inimicitiiis exercendis
 aliud alio inhonestius. Itaque Inimicit-
 iæ quidem injurias aliquando exte-
 nuant. Nam injuriæ apertæ Authorem
 suum ostendunt, sed furtivæ quemlibet
 potius alium, etiam amicum, discrimini

objiciunt. Academiae, propter eam quam Inimicus habet in Academia Authoritatem. Generi denique humano, eo quod cum cognitum sit, tantum esse hominibus in alienas Historias Potestatis, nulla non Historia suspecta erit. Postremo, quod praeter sententiam Tuam de *Operibus meis Geometricis* addidit aut delevit (cum qui hominem norint, non à Sua ipsius cognitione, sed fide aliena locutum esse sciunt; & qui non norint, nomen Ejus inter Mathematicos aliosve Eruditos nunquam audiverunt) movebit neminem. Nulla ergo causa est ut publice cum Eo litigem. Neque si esset, facerem. Scio apud omnes gentes, ex ipsa Civitatum natura, Civibus singulis datam esse Actionem Injuriarum (Anglicè an *Action of the Case*, Dic ergo quis Actor, quis Reus, quis Judex, quæ erit injuriæ compensatio? Si Actor Ego sum, Reus Tu solus eris, qui Libri hujus Author es. Potes quidem Actor esse tu, Reus ergo erit *Decanus Aedis Christi*, cujus arbitrio (propter sumptus) Editionem, nimia bonitate Tuâ permisisti. Fac

autem Actorem esse Me, & Illum Reum,
 etiam injuriæ damnatum; quis erit da-
 mni æstimator? Nonne duodecim Viri,
 Jurati quidem & Legales (adde etiam)
 Boni? Attamen inter damna (nisi quæ
 pecuniâ æstimari solent) verba non nu-
 merant. Nam Scholarium jurgia in-
 ter res serias rarò habent. Itaque scripto
 publico ulterius non contendam. Testi-
 monia quidem Amicorum amo. Con-
 vicia Inimicorum parvipendo. Ex *An-
 tiquitatibus Oxoniensibus* nomen Meum
 (si libet) omninò expungant, laudabor
 tamen à maximâ parte Academicorum
 qui nunc sunt, magisque (opinor) ab
 iis qui erunt. Præterea Homini Seni
 Offensarum venia utilior est, quàm ul-
 tio. Tibi vero, si tanti est, existimatio-
 nem tuam & Veritatem Historiæ vin-
 dicare, non tantum licet, sed etiam
 laudabile est. Et si quidem ita tibi ex-
 pedire visum fuerit, poteris Epistolam
 hanc Meam quibuscum volueris com-
 municare. Si quod aliud consilium in
 hanc rem invenero, antequam hæ lite-
 re tabulario tibi perferendæ commit-
 tan-

tantur, inclusum habebis ipsis literis.
Vale.

Londini Apr. 10.

1674.

Tuus

THO. HOBBS.

Decanus autem *Hobbii* factum Stomachatus, antea actorum interim immemor, *Antonium à Wood* acribus compellat verbis, tanquam Malâ Fide secum agentem, qui ipso inscio clanculam rerum notitiam *Hobbio* fuggerat, quin & acerbiori sermone in *Hobbium* invecus est; Non decere scilicet Senem jam Capularem, atque alterum in *Charontis* cymbâ pedem habentem, de doctrinæ famâ & controversiis literariis sollicitum esse; Animæ potius Saluti consuleret, & de iis quæ ad faciliorem in *Beatorum* Sedes ingressum cónferrent, cogitaret. Quum porrò ad Colophonem Oxoniensis historiæ vacaret folium, ut publicâ etiam reprehensione *Hobbium* corripere, sequentem adjecit Epistolam.

EDITOR

LECTORI.

PRodit nuper Charta Famosa, quæ *Epistola Thomæ Hobbes Malmesburienfis, ad Authorem Historiæ & Antiquitatem Universitatis Oxoniensis* esse dicitur, & inferenda ad pag. 376. 377. in lib. 2. Ne autem incauto Lectori fucus exinde fiat; paucis monendum eum duximus conviciorum sarcinam hanc ad librum prædictum minimè pertinere; porrò nullam idoneam subesse causam, cur *Irritabile illud & Vanissimum Malmesburiense Animal* adversus Historiæ prædictæ Editorem inveheretur. Res tota sic se habet. Magnificum *Hobbese* Elogium adornavit, aut quod vero propius, ab *Hobbese* ipsi sibi adornatum, huc transmisit quidam Dominus J. A. eum in finem ut operi huic inferi possit: at verò eum ibidem multa occurrerent ab instituto satis aliena, & veritati minimè consona, pro jure suo illa recognovit Editor;

tor; ita tamen ut *Viro pessimè de Deo*, ha-
minibus, literisque merito, locum inter li-
teratos relinqueret.

Stomachatur nihilominus *Hobbesius*,
acere solummodò ingenium, non verò so-
brium ipsi ab Editore attributum. In-
facti excusationem non opponit Editor
illorum qui aut cum ipso, scriptivæ ejus
familiariter versantur, sententiam; sed
Hobbesi ipsius appellat fidem, qui in li-
bello de principis & ratiocinatione Geo-
metrarum, hæc habet. *In magno quidè pericu-
lo versari video existimationem meam, qui
à Geometris fere omnibus dissentio. Eorum
enim, qui de iisdem rebus mecum aliquid
ediderunt, aut solus insanio ego, aut solus
non insanio; tertium non est, nisi quid dicet
forte aliquis, insaniamus omnes. Si insani-
nare eum contingat, non ab Editore in-
juria facta est; si alii omnes eruditi men-
te sua moti insanire illum censeant, non
est quod furiosorum sententia, illum moveat
nec queratur reperiri hominem unum, qui
demens pariter cum fuerit, communi om-
nium suffragio calculum adjecerit.*

Secundo in loco male habet *Hobbesium*,
quod

quod cum *historia Scriptor. Mersennum* virū optimū appellaverit, editor malignus verba illa delevit. Agnoscimus *Hobbesium*, aut saltē J. A. sic eum vocasse; sed quandoquidem nec *Historiæ Scriptor*, nec *Editor* novēre, albus an ater homo fuerit *Mersennus*, certē absq; illius injuriā verba illa in impressis defuere.

Tertiò, probat librum de *Cive rebus permiscendis* minimè natum, quia An. 1642. prodiit: quasi *Miltoni, Aschami, Goodwini*, seditiosa scripta, rebus permiscendis apta nata non sint, quia post annum prædictum edita.

Quartò, pariter ostendit *Librum suum Leviathan*, publico damno non fuisse notum, nec *monstrosissimum* esse, quia *Editor nec doctrinarum iudex idoneus, aut insigni aliqua eruditione domi aut foris notus*. Bellè quidem hæc cohærent. *Historiæ Editor Hobbesio* indoctus videtur; proinde *Leviathan* nec publico damno est notus, nec est *monstrosissimus*.

Quintò, queritur *Hobbesius*, ea qua *Author de moribus ejus, de famâ apud exteros, &c.* scripserat, delevisse omnia *Editorum*. Ajo hæc omnia D^m. J. A. (aut fortè

Hobbesium ipsum, pro eximiâ, quâ pollet, modestiâ) scripsisse, quæ Authori prorsus incomperta, pleraq; vero omnino falsa fuisse noverat Editor; qui etiam illa quæ ad partes *Cromwellianas* fovendas egerit *Hobbesius*, ut & alia ejus flagitia silentio pressit. Iterum ergo subducatur rationes suas vir bonus, & consideret, an non pro conviciis gratiæ Editori debeantur.

Ultimo in loco bilem *Hobbesio* movet, quod Editor præter sententiam Authoris, de Operibus Geometricis addidit aut delevit; cum qui hominem norint, non à sua ipsius cognitione, sed fide aliena locutum esse sciunt; & qui non norint, nomen ejus inter Mathematicos aliòsve eruditos nunquam audiverunt. Sed quid lucrabitur *Hobbesius*, si ejus *paralogismata* adeo sint immania, ut vel à Tyronibus deprehendi possint: agnoscentem superius audivimus, egregias suas demonstrationes tam conspicuæ esse evidentix, ut omnibus qui de iisdem rebus secum aliquid ediderunt, h. e. Geometris universis, insanire videatur. Sed ab homine qui Reverendissimum *Sarisburiensem* Episcopum, Clarissimum

Wallisium Professore[m] Savillianum, ali-
 osque eruditissimos Viros pro indoctif-
 simis habuerit, contumeliâ conjungi, in
 elogium cedit: sobriis rerum aestimato-
 ribus admodum bonus videbitur qui
Hobbese displicuerit; satis eruditus,
 quem ille mortalium ἀμαθία? & litera-
 rum imperitum affirmaverit.

Hæc proinde non eum in finem dicta
 sunt, ut *furioso homini* satisfiat, sed ut in-
 telligat Lector nullam *Hobbese*, nec Hi-
 storiae, nec Academiae, nec generi hu-
 mano, quicquid ex adverso in clamat
charta famosa scriptor, injuriam factam,
 quod dictata viri pestifera notaverit, &
 obnoxias, ut nihil gravius dicam, sibi
 blandientis *Hobbese*, aut Domini J. A.
 laudes Universitatis *Oxonensis* Annali-
 bus inseri, nisi prius castigatas, non per-
 miserit Editor. Haecenus Ille.

Hobbius autem tum Conscientiâ pro-
 priâ, tum Doctorum testimoniis satis
 fretus, cum *Decano* contentionis funem
 ducere recusavit, ulteriore responsio de-
 dignatus. Susplicandi tamen ansam arri-
 puerunt nonnulli, *Hobbium* à *Decano*

tam

tam duritèr habitum, eo minùs in Libro de Bello Civili Anglicano suam de doctrinâ & Regimine Academico sententiam dissimulâsse.

[Obitèr autem ut moneam, de Censorio in Auctores Jure, videantur R. P. *Jacobus Gretserus* è Soc. *Jes.* libro de jure, modo, & more prohibendi, expurgandi & abolendi libros noxios & hæreticos; R. P. *Theophili Roynaudi S. J.* Erotemata de malis ac bonis Libris, deque justâ aut injustâ eorundem confixione: R. P. *Antonius Possevinus S. J.* in Bibliothecâ, & libro de culturâ ingeniorum, nec non varii *Pontificiorum* Indices Prohibitorii & Expurgatorii, Hispanicus, Romanus, Tridentinus.]

Eodem anno 1674, etiam seni pene Nonagenario, faventibus Musis, libros aliquot ex *Homeri Odysseâ*, specimen integri operis *Homerici* mox prodituri, vernaculo sermone evulgavit; ubi, si quis juveniles æstus & furores Poëticos desideret; *Maonii* tamen *Senis* spiritum à *Malmesburienfi* nostro sermone maxime accommodato expressum, necesse est fateatur.

Mense Julio ejusdē anni *Londinū* reliquit, cū animo nunquā revertendi, quibꝯ se hactenus oblectaverat studiis, quoad vita suppeteret, vacaturus. Quod autem inter rara fœlicitatis exempla numerandum est; summo ingenii vigōre & sensibus integris ad obitum usq; in Philosophia & Mathesi se assiduò exercitavit, & quod magis mirum, Poësin exercuit, quā propriis animi conceptibus exprimendis quā aliorum transferendis.

Anno 1675, cū *Homericum* tentamen non exiguo Literatorum plausu exceptum constaret; *Homeri Iliada & Odysseam* conjunctim Anglicano carmine evulgavit, Dissertatione de Heroici Poëmatis Virtutibus præmissâ.

Anno 1676. Edidit *Controversiam de Libertate & necessitate Humanarum actionum* cum *Benjamino Laney* Episcopo Eliensi olim agitatam.

Anno 1678, Prodiit *Decameron Physiologicum*, sive de Naturali Philosophiâ libri decem, una cum *Lineæ Rectæ Ratione ad Arcum Quadrantis Dimidium*: Quo tempore etiam opus ejus de *Bello*

Civili

Civili Anglicano, ipso, minimè conscio, in lucem emerfit, cujus occasione Epistolâ sequentem ad Librariû G. C. transmisit.

--- Dialogum de *Bello civili Anglicano* diu est quod publici juris factum voluissem; quem in finem Regi obtuli, cui, paucos post dies cum libellum perlegissem mihi visus esset, supplicavi, ut Imprimendi facultatem concederet. Rex autem solitâ me excipiens gratiâ, postulatum prorsus abnegavit. Quare Libri Apographum tibi concessi, Authenticum autem dedi Amico Nobili & Docto, anno abhinc defuncto. *Sua Majestas*, ad quam maximè spectat qui libri in publicum prodeant, me longè melius novit, quid facto opus sit. Nollem itaque hâc in re in ipsius offensionem incurrere; neque Te huic Negotio immisceas, Rogo. Ne vel minimas in Libro Publicando sustinerem partes, quôvis pretio redimerem.

Tuus

Jun. 19. 1679.

T. HOBBS.

Circa

Circa medium Octobris, Anni 1679. Urinæ suppressione correptus est; Medici autem ob grandem ætatem, de Morbo, quòvis Remediorum apparatu penitus amovendo, Ipsòque in integrum restituyendo, desperabant. Vicefimo Novembris *Devonia* Comite cum Universâ familiâ à *Cattiswartho Hardovicum* transficante, *Hobbius* Patronum comitandi animo obstinatus, lecticæ impositus Viæ committitur, ex itinere nihil quicquam molestiæ pati visus. Nihilominus sex septémve diebus præterlapsis, dextri lateris consummatâ Paralyfi affectus, & loquelæ usu privatus est. Posthæc pauculos dies supervixit, parum sumens alimenti, dormiens plurimum, per intervalla loqui conatus, sed frustra: toto Morbi decursu, vix febrile aliquod Symptoma comparuit; Ita ut ob extremam senectutem, extincto Biolychnio & deficiente Vitæ fomite, quam ægritudinis violentiâ è vivis excedere videretur. Obiit autem Quarto Decembris 1679.

Elatus est ex ædibus Patroni sui, Pompâ non magnâ, sed officio funeris satis

deco-

deoro. Sepultus est in Ecclesiâ vicinâ de Hault-Hucnall/Sacerdote secundum Ecclesiæ Anglicanæ formulas Exequiarum Justa celebrante. Conditus est juxta tumulum Comitissæ Devonis (Gulielmi, qui nunc Comes est, Avix) sub nigro Marmore, cujus inscriptio solummodo Locum ejus Natalem, tempus etiam Natale & Emortuale præ se fert.

Nunc autem operæ pretium videtur, nonnulla paulo specialius describere, quæ ad Corporis Habitum, Animi Mores, & Ingenii Studia attinent; cognitu forsân haud ingrata, etiamsi superius aliquantum delibata.

Itaque ut inde incipiam, Statura Illi procerior fuit, Habitus gracilis, Cutis tenerima, quâ de causâ ne frigidior aër poros subiret, Crassioribus indutus vestibus, quo vis anni tempore incessit. Faciem habuit satis decoram; Frontem amplam, & in rugas proniorem; Oculos vivos, & quasi scintillantes; Visum acutissimum, & ad obitum usque satis firmum, Nasum oblongiorem, Genas rubore temperatas; Capillitium, antequam

quàm incanuit, nigrum; Bārbam autem
 subflavam; cujus Myſtacem labro ſupe-
 riore naturā intortam geſſit, ſub inferio-
 re pilos aluit, ſed paucos; ne, quod mul-
 tis in more eſt, barbam Philoſophiæ In-
 dicem conſtitueret. Effigies ejus à *Simo*.
Coopero celeberrimo Pictore delineata,
 inter *Κεμίλια* Regia aſſervatur; quæ &
 multoties cælo ſculptorio adumbrata
 publicè habetur. Temperamento præ-
 ditus eſt Sanguineo-Melancholico, ad
 virtutis & ſapientiæ excellentiam maxi-
 mē proprio; quali naturæ habitui non
 Philoſophi modo & Poëtæ, ſed & futu-
 rorum conſcii Vates, ſi Veterum placi-
 tis ſtare fas eſt, plurimū debuerunt.

Primis annis Invaletudinarius fuit, &
 in Ictericam admodum propenſus; pro-
 greſſu tamen ætatis, & circa annum
 Quadrageſimum, valetudine uſus eſt
 ſatis confirmatā. Toto autem vitæ de-
 curſu rarè decubuit, aut Pharmacum
 ſumpſit. Circa annum Sexageſimum ma-
 nū tremore, Paralyſeos præcurſore,
 affectus eſt.

In Victu non admodum Curioſus, nul-

luncibi genus fugit, quo populus utitur: ætate magis provectâ, statam semper Prandij horam observavit, postea paucis tabaci haustulis contentus, a cœnâ prorsus abstinuit.

Ætate adhuc intra Juventutis terminos constante, (Liceat verum fateri) nec Abstemius fuit, nec *Μισογυρ*®.

-- *Hæc omnia mediocriter.*

Homo fuit, humani nihil à se alienum putavit.

Cœlibatum nihilominus tenuit, tanquam Philosophiæ studiis maximè commodum.

Exercitio corporis multo utebatur, Pilâ palmariâ sæpè lusit, quamdiu præ senectute licuit, etiam ultra annum Septuagesimum. Ejus in locum, quum opus erat, fortiores deambulationes substituit; post quas, adhibitis frictionibus, in lecto se ad quietem componere solitus est, ultimâ ætate, cum deambulare amplius vix poterat, cubiculo ex arte calidiorè factò, frictiones solùm, ad motum sanguini alias forte stagnaturo conciliandum, usurpavit.

Quoad

Quoad Mores; oportet primùm de Religione testimonium dicere. Deum autem agnovit, eumq; Rerum omnium Originem, intra angustos tamen Humanæ Rationis Cancellos nullatenus circumscribendum. Quare fortiter calumniati sunt, qui ipsum Athëismi reum detulerunt; quod inde forsitan profectum, quia Scholasticorum aliorumque isto de Grege morem rejecerat, qui otiosi in musæis suis sedentes, juxta imbecillum ingenioli sui captum, Naturæ Divinæ incomperta affingunt attributa. Nec minus falsò à nonnullis insimulatus est, tanquam solitudinem fugeret. Spectra metuens & Phantasmata, Vana Stultorum terriamenta, quæ Philosophiæ suæ lumine dissipaverat; Non injuria tamen fortè subveritus est ne ab Illis ad Plures mitteretur quorum Commodis adversatus, ipsorum Artificia ac Versutias Publico apertè conspiciendas præbisset. Religionem Christianam quatenus in Ecclesiâ Anglicanâ, Resectis Superstitionis Ineptiis, Regni Legibus stabilitur, ex animo amplexus est; quam
etiam

etiam contra Pontificiorum simul & Sectariorum insultus strenuè propugnavit. Contrōversias quidem Theologicas maximè averſatus est : quicquid autem ad pietatis Exercitia aut Bonos mores conferret, plurimi fecit. *Sanctius illi, & Reverentius, visum de Deo credere, quam Scire.* Sacerdotes interim inculpare solitus est, qui Christianam Religionem Absolutam ac Simplicem, vel Superſitione macularent, vel * Inanibus, interdum profanis speculationibus implicarent.

Optimè autem populo consultum fore censuit, si Scholasticorum Dogmata vice, Æqui Rectique præcepta, & cuiusque Imperii Leges Civiles publicè recitarentur, quibus Homines ad suum erga Magistratus obsequium, mutuâque Vitæ Civilis Officia formarentur. Ipse etiam conatus est maximè, ut post Rectos de Summo Numine Conceptus, dictis Vitæ Officiis, tam publicis, quam privatis, ad virtutis & prudentiæ dictamen ritè fungeretur. Itaque patriæ commodis

* Δια βελήλιος κενοφωρίας, μωγίς κη
 ἀπειθεύς ζητήεις.

impensè studuit ; Et Regi Patriæ Patri, fidelissimè inservivit ; in amicis Colendis Religiosus fuit, in cognatos summè Munificus ; cui fidem faciat Fundus Hæreditarius pretii non contemnendi, multis abhinc annis Fratri dono datus ; quod etiam Nepotem ex Fratre bonorum decoctorem Ducentis Libris Anglicanis sublevavit ; ut taceam quæ in suos in fortunâ non adeo lautâ constitutos testamento prudentissimè dispensavit. Erga pauperes etiam admodum liberalis, erga Universos ad omnem Justitiæ & humanitatis rationem accomodatus.

Quantam itaque in Republicâ literariâ Tyrannidem affectant, qui talem antumque virum, ut humani generis pestem & capitalem Religionis, omnisque civilis consortii Inimicum proscribunt, ejusque Philosophiam tanquam pessimè moratam, impietate, injustitiâ, nequitiâ, discordiâ denique foetam & manibus hominum excutere contendunt ? quum interim terantur passim Philostrati, Porphyrii, Luciani, Samblici,

Publi

Juliani, Eunapii, Rutilii, Zosimi, aliorumque Christiani nominis hostium scripta doctorum insuper vindiciis ornata; Neque Alcoranum inspicere, nefas esse, emissâ pro suâ Alcorani Editione Apologiâ ostendit *Theodorus Bibliander*, Vir ut incomparabilis doctrinæ, Eloquentiæ, ac tribus in linguis præstantiæ, sic pietate, moribus & vitâ exemplar omnium, si *Gesnero Varroni Tigurino*, † fides adhibenda.

Justum igitur Examen subeant *Hobbiana* Prudentes, Æquos, Affectibus liberos experiantur Judices: Quod verum atq; bonum in humanos usus transferatur; quod secius, quo minus damnetur, non recusamus. Vis illa cœlestis quæ cuncta Regit ac moderatur, Univerſa bonis malisque variegata sustinet: nos interim, ob quædam quæ arrideant minus, Optima quæque de medio tollere, æquum non est, Frustrâ Veritati Ignorantiæ Clypeus præferatur: Dûque nimis in communem Literaturæ perniciem, grassatus

† In Bibl.

E 2

est

est Importunus Quorundam Mos, qui Opinionum suis ad verlarum gratiã, Doctis Authoribus bellum indixerunt; scriptaque sæpenumerò flammis prosequentes, tot præclara Senioris ævi Monumenta latrocinio quodam Posteris furripuerunt. Sed proVectus ultra quàm par est, ad institutum redeo.

Consuetudo ejus ut prodesset. conjuncta Rerum Ponderi Sermonis Gravitas, ut delectaret, facetiæ effecerunt. In Responsis Naturã mirè promptus, alioquin ex judicio ad deliberandum, si ve (ut ipse maluit dicere) Computandum, propensior fuit. Animo apertus ac simplex, alios instruendi cupidus, ad conceptus animi impertiendos facillimus. Omnibus Comis & Mansuetus, nisi forsã Novitii aliqui, ingenii ostentandi gratiã, Frivolis ipsum Quæstionibus & Cavillis torquerent. In Neminem invectus est, nisi qui læsit prius. Suarum quidem Opinionum fuit Tenacior paulò.

Ingenium nactus est ad omnia natum atque institutum quicquid occurreret

per-

perspicaci iudicio animadvertit ; Animus illi indefessè cogitabundus : cui-eunque se addixit materiæ, in eâ pertinacissimè versatus est. Illorum Ignorantiam detestatus est. qui Cæcâ credulitate solis Partium suarum principis astricti, non lubenter ferunt, alios ultra Carceres quibus ipsi continentur, prodire ; & Arcana Rerum Mysteria penetrando, Philosophiæ limites propagare.

Lectio ejus pro tanto ætatis decursu non magna ; Authores versabat paucos, sed tamen Optimos. *Homerus, Virgilius, Thucydides, Euclides* illi in deliciis erant. Ingentem Librorum supellectilem, quæ superbiunt Bibliothecæ, non magni fecit, cum Mortales plerumque pecorum ritu antecedentium insistentes vestigiis, vix extra tritas calles, & semitas ab ipsis quorum Tutelæ & Regimini subsunt, præstitutas, evagari audeant ; Cum etiam * qui omnem illam scriptorum varietatem, quæ Artes & Scientiæ exultant diligentius introspeciat ; ubique in-

* Verulam. præf. in Nov. Organ.

veniet ejusdem rei repetitiones infinitas, Tractandi modis diversas, inventione præoccupatas; ut omnia primo intuitu numerosa, facto examine pauca reperiantur. Quin & illud sæpè dicere solitus est, quod si tantum libris incubisset, quantum alii è literatis vulgò faciunt, eadem cum illis ignorantia laborasset.

Quoniam autem Optimorum Amicitia & consuetudo non leve probitatis argumentum ducitur, vixque Malus esse possit qui aut bonos colit, aut à bonis colitur: Amicorum ejus Indicem proponere animus est.

Ante omnes verò, debito cum honore meritisque gratiis, (post *Majestatem Regiam* Fautorem ejus benignissimum) memorandi veniunt Illustrissimi *Devonia Comites*, hæreditario quasi jure *Mæcenates Hobbiani*. * Quod, sanè non solum Ingenii ac Literarum, sed etiam Naturæ atque virtutis, ut domus, quæ ejus adolescentiæ prima fuerit, eadem esset familiarissima Seneçtuti.

* Cic. pro Arch. Poet.

AMICORUM ELENCHUS.

F *Ranciscus Baconus* Verulamius Angliæ Cancellarius. [Obiit 1626. Vita ejus sæpius edita est : Opera satis nota sunt.]

Ed. Herbert, Baro de Cherbury. (De eo & scriptis, V. *Guil. Dugdale de Baron. Angliæ.*)

Hon. *Carolus Cavendish*, Eques Auratus, Illustris. *Guil. Marchionis*, postea Ducis Novi Castri, Frater Unicus, Mathematicus summus. Obiit circa 1652.)

Benj. Johnsonus, Poeta Laureatus. (Obiit 1637. V. *Ans. à Wood, Hist. & Antiq. Oxon. Vol. 2, pag. 273.*)

Robertus Aytonus, Eq. Aurat. Nobilis Scoto-Britanus, *Anna & Maria Angliæ Reginis* ab Epistolis, nec non à Consiliis & libellis supplicibus. (Obiit 1638. V. *Delicias Poetarum Scotor. 120 Amst 1637. a pag. 35, ad 76. Et Epitaphium ejus in templo Westmonasteriensi.*)

Galileus Galilei, Mathematicorum sui ævi facile Princeps. (Obiit 1641. V. *Elogii d' homini letterati di Lorenzo Guallo.*)

Franc. Nicéronus, O. M. Thaumaturgo optico celebris. (Obiit 1646.)

Marinus Mersennus, O. M. Scriptis clarus. (obiit 1648.)

Petrus Gassendus, Parisiis Matheseos Professor Regius. (obiit 1655. V. *Sorbier. præf. in Op. Gassendi.*)

Renatus Cartesius, Mathesi admirandus, & Philosophiæ Columnen. (Obiit Stockholmia Suecorum 1650. ætat. 54. Vitæ ejus scripsit *Petr. Borellus* MD. V. etiam *Joh. Teplius* Historiam Philosophiæ Cartesianæ.)

Hieronymus Verduſius, nobilis Aquitanus, cui Sex Dialogos de Examine & Emendatione Matheseos hodiernæ inscripsit, nec non Poema de vitâ propriâ. (De eo, V. *Sorbier. præfat. in Op. Gassendi.*)

Kenelmus Digbeus, Eq. Aurat. Nobili Genere, Scriptisque Illustris, Regiæ Mariæ Cancellarius. (Obiit 1665. V. *Ant. a Wood Hist. & Antiq. Oxon. vol. 2. pag. 383.*)

Joh. Seldenus. Honos Britannia (quo Elogio illum *Grotius* celebrat in Annot.

ad lib. 2. de Jure Belli & Pacis, cap. 2. num. 2. V. etiam *Ant. a Wood*. ibid. pag. 349. (Obiit 1654.)

Gail. Harvejus MD. Libris de Sanguinis Circulatione & Animalium Generatione clarus. (Obiit 1657.)

Guil. Chillingworth, Ecclesiæ Anglicanæ Hyperaspistes. (Obiit 1643. V. *Ant. a Wood* ibid. pag. 273.)

Abramus Cowlejus, Musarum Deliciæ. (Obiit 1667. Vitam ejus eleganter descripsit *Tbo. Sprat*. S. T. D.)

Edmundus Wallerus, inter Pœses Anglicanæ Principes numerandus.

Sidnejus Godolphinus, Amicus ejus intimus, qui pro jure Regio fortiter pugnans occubuit; qui etiam *Hobbio* Ducenas Libras Anglicanas testamento legavit, cujus memoriam recolit in Præfatione ad *Leviathanem Franc. Godolphino* Fratri ejus Germano inscriptum.

Joh. Vaughan Summus Angliæ Justitiarius in Banco Placitorum communium, Vir Doctissimus. (Vita ejus habetur præfixa Relationibus casuum Forensium ab ipso collectis. Obiit 1674.)

*Carolus Scarburgh, Medicus Regius,
Eques Auratus.*

*Richardus White, sive De Albiis, He-
misphærii Dissecti Author. (obiit. —)*

*Jasper Mayne, Ædis Christi Oxon.
Canonicus. (obiit 1672. V. Ant. à Wood
Ant. Oxon. lib. 2.)*

*Guil. Davenant, Eq. Aurat. Poeta Lau-
reatus. (obiit 1668. V. Ant. a Wood. An-
tiq. Oxon. 2. lib. pag. 168.)*

*Franc. Osborn, Scriptis Vernaculè e-
ditis celebris. (obiit 1658.)*

*Rad. Bathurst, S. T. D. Decanus Batho-
niensis.*

*Ed. Hyde, Clarendoniæ Comes, sum-
mus Angliæ Cancellarius, qui quamvis
ab Hobbio dissenserit, in Præloquio
tamen libri contra ipsum scripti, Vete-
ris inter illos Amicitia, nec non Probi-
tatis & Doctrinæ Hobbiana testimoni-
um posuit.*

*Gualt. Charlton M. D. scriptis & Pra-
xi clarus. (V. Ant. a Wood, Antiq. Oxon.
pag. 377. lib. 2.)*

*Sam. Butlerus, Author Satyræ inge-
niosissimæ cui nomen Hudibras.*

Ant.

Ant. à Wood, Historiæ & Antiquitatum Oxoniensium Author celeberrimus.

Hen. Blunt Eq. Aurat. Vir summi ingenii.

Joh. Albericus, vulgò *Aubry*, è Soc. Reg. Armig. Amicus ejus in primis, ex Viciniâ *Malmesburiensi* oriundus, & sub communi Præceptore institutus, Vir publico bono magis quam suo natus; qui princeps mihi scribendi ansam præbuit, & materiam humaniter suppeditavit.

Librorum quos scripsit HOBBIUS Tituli sequuntur.

(*Ex Ant. à Wood* Histor. & Antiq. Oxon. lib. 2. pag. 376.)

Elementa Philosophica de Cive
4° Paris 1642, & Amstel. 12° 1647,
& 1669, & 4° ibid. 1668. Lat. & 8°
1651. Angl. & 8° 1649 Gal.

De Mirabilis Pecci Lond. secundâ vice 1666 Lat. 8°.

De Naturâ Hominis Lond. 1650, 12° Angl.

De corpore Politico, sive Elementa juris

Vita Hobbiana.

juris, 12° Lond. 1650, Angl. & 12° Amstel. 1653, Gal.

Leviathan, sive de Republicâ. Fol. Lond. 1651, Angl. & 4° Amstel. 1668, Lat. & 4° ibid. 1678. Belg.

Appendix ad Leviathanem, 4° ibid. 1668, Lat.

Elementorum Philosophiæ Sectio prima de Corpore, 8° Lond. 1655, Lat. & 4° ibid. 1656, Angl. & 4° Amstel. 1668, Lat.

Prælectiones Sex ad Professores Savilianos, 4° Lond. 1656, Angl.

Characteres sive indicia absurda Geometriæ xc. Doctoris *Wallis*, 8° Lond. 1657, Angl.

De Homine, sive Elementorum Philosophiæ Sectio Secunda, 4° Lond. 1658, & 4° Amstel. 1668, Lat.

Quæstiones de Libertate, Necessitate & casu, contra Doctorem *Bramhallum* Episcopum Derriensem, 4° Lond. 1656. Angl.

De Principiis & Ratiocinatione Geometricarum, 4° Lond. 1666. & Amstel. 1668. Lat.

Dialogus Physicus, sive de natura
Aëris, 4° Lond. 1661. & 4° Amstel. 1668.
Lat.

De Duplicatione Cubi, 4° Lond. 1661,
& Amstel. 1668. Lat.

Problemata Physica, una cum ma-
gnitudine circuli, 4° Lond. 1662, & 4°
Amst 1668. Lat.

Examinatio & Emendatio Mathema-
ticæ Hodiernæ, 6 dialogis, 4° Lond.
1660. & 40. Amst. 1668. Lat.

Quadratura circuli, Cubatio Sphæræ,
duplicatio Cubi; una cum Responsione
ad Objectiones Geometriæ Professoris
Saviliani Oxoniæ editas anno 1669. 4°
Lond. 1669, Lat. Omnia Magno Principi
Etruriæ *Cosmo Mediceo* dicata.

Rosetum Geometricum, sive Propo-
sitiones aliquot frustra antehac tentatæ,
cum Censurâ brevi doctrinæ *Wallisiane*
de Motu, 4° Lond. 1671. Lat.

Rescripta tria ad Regiam Societatem
contra doctorem *Wallu*, 4° ibid. 1671.
Angl.

Principia & Problemata aliquot Geo-
metrica ante desperata, nunc breviter

54 *Vita Hobbiana*
explicata & demonstrata 40. Lond.
1674.

Eiusdem CATALOGI
SUPPLEMENTUM.

T *Hucydides* e Græco Anglicè versus,
fol. Lond. 1634, & 1676.

De Libertate & Necessitate, 12. Lond.
1654. Angl.

Lux Mathematica, 4. Lond. 1672.
Lat.

Ulyssis Itinera, sive *Odyssæ Homeri*
libri 9, 10, 11, 12. versibus Anglicanis
8. Lond. 1674.

Epistola ad *Ant. à Wood* 1674. Lat. fol.
unic.

Homeri *Ilias* & *Odyssæ* Anglicano
carmine expressæ, una cum Præfatione
de virtutibus Heroici Poematis, 8. Lond.
1675, & 1677.

Tractatus Opticus, in quo ex propriis
hypothesibus Refractiones profequitur,
quem cogitatis suis Physico-mathemati-
cis (4. Paris. 1644, editis) in *Opticæ*
suz complementum inseruit *M. Mersen-*

um; qui ipsum ibi virum nobilem & subtilissimum Philosophum appellat.

Objectiones in *Cartesii* de primâ Philosophiâ Meditationes (vulgò audiuntur Objectiones tertiæ) cum iisdem *Cartesii* Meditationibus, Parisiis & Amstelodami sæpiùs editæ.

Epistolæ ad *Cartesium* nonnullæ, quas Tom. 3. Epistolarum *Cartesii* videtur esse.

Littera ad *Culielmum* Novi Castri Ducem, de Controversiâ circa Libertatem & Necessitatem habitâ cum *Benj. Laney* Episcopo Eliensi, 12° Lond. 1676.

De Mirabilis Pecci liber Anglicè & Latinè, 8° Lond. 1678.

Decameron Physiologicum, sive Dialogi decem de Philosophiâ Naturali; cui adjecta est Ratio Lineæ Rectæ ad arcum Quadrantis dimidium, 8° Lond. 1678. Angl.

Considerationes de famâ, de fidelitate in Regem, Moribus & Religione

de T. Hobbes Malmesb. 4° Lond. 1662. &
& 8° ib. 1680. Angl.

De Bello Civili Anglicano, ab anno
1640 ad 1660, Dialogus 8° 1679. Qui ipso
inconsulto prodiit. In MSS emenda-
tior habetur.

Vita Ejus Latino Carmine 4° Lond.
1680.

— Eadem Angl. fol. Lond. 1680.

Narratio Historica de Hæresi ejusq;
Poenâ, fol. 1680. Angl.

Epistola præfixa Principi Anglicanæ
Hon. Ed. Howard. Edit 8° 1669 Angl.

Dicitur etiam edidisse Compendium
Rhetoricæ Aristotelicæ, & Logicæ Ra-
meæ, circa annum 1652. nomine suo non
apposito.

In Schedis MSS. asservantur.

Dialogus inter Philosophum & Ju-
ris Anglicani studio (um. Angl.

Historia Ecclesiastica Roma-
na, Poema supra bis mille Versibus con-
stans, ubi de Superstitionis origine, pro-
gressu xc.

Defensio Leviathanis adversus Li-
brum

brum *D. Bramballi* cui Titulus *Captura Leviathanis,*

Et alia nonnulla.

Tractatum contra Hobbium editorum
SYLLABUS.

TO. Vallisi S. T. P. in Academia Oxoniensi Geometriæ Professoris Savilianæ Elenchus Geometriæ *Hobbiana*, 8° Oxon. 1655. Lat.

— Eiusdem, debita correctio *Theo. Hobbes*, Responsi vice ad lectiones ejus in *Matthesæus* Professores directas, 8° Oxon. 1656. Angl.

— Eiusdem *Hobbiani* puncti disputationio, ubi respondetur libro ejus dicto ΣΤΙΓΜΑΙ, 8° Oxon. 1657 Angl.

— *Hobbii* *Heautontimoroumenos*, sive contra *Dialogos* ejus *Physicos* disertatio, 8° Oxon 1662. Angl.

— *Theo. Hobbii* *Quadratura Circuli, Cubatio Sphæaræ, Duplicatio Cubi, confutata*, 4° Oxon. 1669 Lat.

— *Theo. Hobbii* *Quadratura Circuli, Cubatio Spæræ, Duplicatio Cubi* (secundò

dò edita) denuò refutata, 4. Oxon. 1669. Lat.

Gulielmi Morani Animadversiones in Elementorum Philosophiæ Sectionem primam quæ est de Corpore, editam à *Th. Hobbes Anglo Malmesburiensi*, 8.º Bruxellis 1655. Huic Tractatui etiam insertæ sunt *Audrea Tacquet S. J.* Animadversiones in Libri ejus partem quæ Mathematica est.

Alexandri Rossii Abredonensis Animadversiones in *Hobbii Leviathanem*, 8.º 1653. Angl.

Setbi VVardi S. T. D. in Academiâ Oxon. Astronomiæ Professoris *Savilianni*, in *Th. Hobbi* Philosophiam Exercitatio Epistolica, cum Appendiculâ Responsoriâ ad calumnias *Hobbii*, in Authorem congestas, 8.º Oxon. 1656. Latin.

Jo. Bramhalli S. T. D. Episcopi Derriensis, defensio veræ Libertatis actionum humanarum ab antecedenti & extrinsecâ necessitate, responsi loco ad Librum *Th. Hobbes Malmesburiensis* super eodem Argumento, 8.º Lond.

1655. Angl. & fol. Dublin. 1677.

— Ejusdem, Castigationes ultimarum *Hobbii* Animadversionum de Libertate & Necessitate, cum Appendice cui Titulus Captura Leviathanis, 8° Lond. 1658. & fol. Dublin. 1677. Angl.

(— Idem etiam scripsit Sexaginta Objectiones in Librum *Hobbii* de Cive, in materiâ partim Theologicâ, partim Philosophicâ, quas *Hobbio* transmisit, quæ tamen editæ non sunt.)

Gul. Pike Christophily Observationes in duo priora capita *Leviathanis The. Hobbii*, 8° Lond. 1555. Angl. (Verus Author est *Gul. Lucy* S. T. D. postea Episcopus Menevensis.)

— Ejusdem, Observationes, Censuræ, Confutationes variorum Errorum in *Leviathane* 4° Londun. 1662. Angl.

— Ejusdem Observationum pars altera, 4° Lond. 1673. Angl.

Hon. *Rob. Boyle* Examen Dialogi
Phy.

Physici *Tho. Hobbes*, quatenus respicit
librum ejus de Novis Experimentis cir-
ca Aërem, cum Apendice de doctrinâ
Hobbiana de Fluiditate & Firmitate, 4°
Lond: 1662. Angl.

— Ejusdem Dissertatio de Vacuo
contra *Hobbiu*, 8° Lond. 1674. Angl:
& 12° Oxon. 1676. Lat. inter alia Opu-
scula.

Rob. Filmer Eq. Aurat. Observationes
de Origine domini, contra *Hobbiu*
Miltonum, *Grotium*, &c. 8° Lond. 1653
& 8° ibid. 1679. Angl.

Georg. Lawson, Parochi de *More* in
Comit. Salop. Examen partis Politicæ
Leviathanis Hobbiani, 8° Lond. 1657.
Angl.

Rab. Sharrock Nov. Colleg. Oxon. Soc.
LL. D. de Officiis secundum Naturæ
Jus, unde casus omnes conscientiæ qua-
tenus notiones à Naturâ suppetunt, ju-
dicari possint; Ethnicorum simul & Ju-
re præsertim, civili, Consultorum con-
sensus ostenditur. Principia item & Ra-
tiones *Hobbessii Malmesburiensis* ad Ethi-
cam & Politicam spectantes, quatenus
huc

huic Hypothefi contradicere videantur in examēn veniunt, 8° Oxon. 1660. Lat.

Gisberti Cocquii A. & Phil. Doct. Vindicix pro *Lege & Imperio*, five *Differtationes* duæ, quarum una est de *Lege in communi*, altera de *exemptione Principis à Lege*, institutæ potiffimum contra *Tractatum Hobbi* de *cive*; accessit, *Gub. Voetii* *disquisitio Textualis ad 1. Sam.*, 8. De *Jure Regio Hebræorum*, 12° *Utrajecti* 1661.

—Ejusdē, *Hobbesianismi Anatomie*, quæ innumeris *Affertionibus* ex *tractatibus* de *Homine*, *Cive*, & *Leviathan*, juxta *seriem locorum Theologiæ Christianæ*, *Philosophi illius à Religione Christianâ Apostasia demonstratur & refutatur*, 8° *Utrajecti* 1680.

—Ejusdē *Hobbes* ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΟΣ, five *Vindicix pro Lege, Imperio, & Religione*, contra *Tractatus Thomæ Hobbesii*, quibus *Tit. de Cive & Leviathan*, 12° *Ultraj.* 1668.

—*Vindicix pro Religione in Regno Dei naturali*; contra *Hobbes de cive*, cap.

15. Leviathan, cap. 31. ibidem 1668. 120
Tbo. Tenison, Gantabrig. S. T. D. Sym-
 bolum Fidei *Hobbiana* examinatum, fi-
 cto inter ipsum & Theologiae studiosum
 Colloquio, 8° Lond 1670, & 1671. Angl.

Rich. Cumberland, Gantabrig. S. T. D.
 de legibus Naturæ disquisitio Philoso-
 phica (contra *Hobbium* instituta) 4°
 Lond. 1672. Lat.

Jo. Templar S. T. D. Gantabrig. Idea
 Theologiae Leviathanis, in quâ propo-
 nuntur 1° Lestathanis Dogmata, 2° Do-
 gmatum defensio ab Authore, 3° Defen-
 sionis examen, 8° Cantab. 1673. Lat. Angl.

Jo. Eachard Cantabrig S. T. D. Dia-
 logus inter timotheum & Philautum
 (in quo Dogmata *Hobbiana* sugillat) 8°
 Lond. 1672. Angl.

... Ejusdem Dialogus secundus inter
 easdem personas, 8° Lond 1673 Angl.

Ed. Hyde, Clarendoniæ Comitis, Bre-
 vis conspectus Errorum Ecclesiæ & Ci-
 vili Regimini perniciosorum, qui conti-
 nentur in Leviathane *T. Hobbii*, 8° Lond.
 1674, & 4° Oxon. 1676. Angl.

J. Shafto Magna Naturæ Lex sui ipsius
conservandi Examinata, asserta & vindicata
contra abusus illi suppositos à *T. Hobbes*
Malmesburiensi, 8° Lond. 1673.
Angl.

Gul. Howel Parochi de *Sittleworth* in
Comitat. Suffex Spiritus Prophetiæ,
contra *Hobbii* Leviathanem, & tracta-
tum Anonymum de Humanâ ratione,
8° Lond. 1679. Angl.

Behemoth *Arrianatus* / sive *Vindiciæ*
Juris Privati contra *Libellum Fanaticum*
cui titulus *Behemoth*, sive *Historia Bel-
li Civilis Anglicani*, ab anno 1640. ad
1660, sub nomine *T. Hobbes Malmesbu-
riensis*, in lucem edita: Authore *J. VVhit-
tehal* de *Interiori templo*, J. C. 8° 1680.
Lond. Angl.

*Eorum qui Scriptis suis Hobbii contra-
dixerunt*

INDICULUS.

Sethus Wardus S. T. D. Præfat. ad
*Stentamen de Dei Existentiâ & Ani-
mæ immortalitate demonstrandâ*, 12°
Oxon. 1652. & sæpius. Angl.

Idem

— Idem, in Vindiciis Academiarum contra *Websteri* Academiarum Examen Instituti (Oxon. 1654. Angl.) adversus *Hobbium* insurgit, & inter alia Plagii dicam ipsi impingit, ac si suam de Sensatione hypothesein ex *Werneri*, celebris Mathematici nostratis, Schedis suppiasset.

Jo. Franc. Grandis in dissertationibus Philosophicis & Criticis, 4° Paris. 1657. pag. 27. Ubi eum, Illustrem hujus Ævi Scriptorem vocat.

Rob. Sharrock L.L.D. Libro de finibus virtutis Christianæ, 4° Lond. 1673. pag. 11, 117, 118. Angl.

Hen. Morus S. T. D. Cantab. libro de Immortalitate Animæ, fol. Lond. 1662. & 8° ibid. Angl. Et inter Op. Philosoph. lat. fol. Lond. 1679. Tom. 2. pag. 311. Lib. 1. cap. 9, 10. Opinionem ejus de Substantiis incorporeis impugnat. Item Lib. 2. cap. 1. & 2. pag. 227. Hypothesein ejus de Sensatione, quam ponit in Reactione unius partis Materiæ contra alteram, aut saltem in ejus motûs continuatione, Et Lib. 2. cap. 3. pag. 337, 338, 339. Dogma ejus

ejus de Actionum humanarum necessitate. Item in Enchiridio Metaphysico, 4° Cant. 1671. & Tom. 1. Op. Philos. fol. Lond. 1679. Cap. 11. Sect. 9, 10, 11. Sententiam ejus, de Gravitate. Et Cap. 25. Sect. 2. de Sensatione; (Passim tamen Ingeniū ipsi non vulgare adscribit.)

Samuel Rachelius Jctus, & in Holstatorum Academia, quæ Kiloni est, antecessor, Libro de jure Naturæ & Gentium, 4° Kiloni 1676. a pag. 102. ad pag. 117. in *Hobbium* acriter animadvertit. Item a pag. 306. ad 311. adversus ipsum disputat.

Jacobus Harrington in *Oceanâ*, fol. Lond. 1656. Angl. in Politicam *Hobbianam* sæpius insurgit.

Rad. Cudworth S. T. D. Cantab. in Systemate Universi Intellectuali fol. Lond. 1679, Philosophiam *Hobbianam* refutare conatur, licet *Hobbii* (quod sciam) expressè non meminerit.

Jo. Lymericensis Episcopus in *Vitâ Bramhalli*, Operibus ejus præfixâ *Hobbium* vehementiùs perstringit.

Io. Adamus Osander Theologus tu-

bingensis, tractatu de Typo Legis Naturæ, in *Hobbium* acerbius invehitur.

Regner. a Mansvelt Philos. Profess. in Acad. Ultraject. tractatu adversus Anonymum Theologo-Policum (*B. Spinosam*) 4° Ultraject. 1674. Per adversarii latus *Hobbium* petit.

R. Baxterus Theologus, in scriptis suis *Hobbio* contradicit.

Sam. Parkerus S. T. D. Archidiaconus Cantuariensis, &c. libro cui titulus, Disputationes de Deo & Providentiâ divinâ, 4° Lond. 1678. Acrem admodum adversus *Hobbium* Censuram exercet.

— In Præfat. pag. 12. & 13. Eum, tanquam cum *Vanino* & *Epicuro* impietatis socium, insimulat.

— Libri pag. 86. Sect. 27. Adstruere contendit, quod eadem est *Hobbii* quæ *Epicuri* impietas, qui cum sua Axiomata in Religionis ruinam invenerat, inani- bus Distinctiunculis eorum impietatem excusare putat: & primùm eò quod nihil se movere possit, nullum esse Num̄.

— Sect. 28. *Hobbium* nihil demon-
strare,

strare, sed quicquid demonstrare jactat, ineptè & impudenter arripuisse, cùmque nullam esse Religionem velit, nisi quæ jusserit Civitas, omnem sustulit.

— Sect. 29. *Hobbius* Deum esse aperte negat, eum cum nec Corporeum nec Incorporeum esse demonstrat.

--- Sect. 30. Philosophiâ Civili omnes Leges divinas aperte tollit, quod cùm fecerit, quam malè sententiam suam de Naturæ Statu probet, quamque obtusè illius impietatem excuset.

-- Sect. 31. Abiisdem Principiis contraria demonstrat; nihil novi in Philosophiâ Civili attulit, nisi quod impium sit & Absurdum.

Sic Pontificio quasi Fulmine percussus occumbit *Hobbius*: fati tamen solatium invenit, ab eadem manu hæc passus, cui *Aristoteles* aliisque Veteris Philosophiæ Principes indignis modis vapulant, nec Scuticam effugit *Cartesius*, qui (ipsi pag. 347.) e Ludo & Pueritiæ disciplinâ noviter ad Philosophiam profectus videtur.

Idem Author Præfat. ad, Politeiam

Ecclesiasticam, 8. Lond. 1670. Angl. In *Hobbium* ejusque sequaces invehitur, tanquam omnis impietatis & flagitiorum Reos: licet interim nonnullis, ipse super Principiis *Hobbianis* Politeiæ suæ fundamenta posuisse videatur.

Io. Wallisius nonnulla contra *Hobbium* scripta Actis Philosophicis H. Oldenburgii inseruit.

Robervallius Math. Prof. Parisiis, & *Fr. Schotenius* Math. Prof. Leydæ, scriptis Epistolis Mathematicam *Hobbianam* improbasse dicuntur.

Rob. quidam *Parsonus*, Capellanus (ut vocant) &c. in Concione Funebri ad Exequias *Ioannis Comitis Roffensis*, quam emisit theatrum Oxoniense, Anno 1680. hæc refert: *Comitem* in extremis dixisse, Stultam illam & absurdam Philosophiam quam tantopere admiratur Mundus, Authoribus *Hobbio* aliisque, Se aliosque optimæ indolis de Gente Nostra pessum dedisse. --- *An Mali Mores Genuina sint Philosophiæ Hobbianæ Corollaria*, statuat æquus rerum Index.

Jos. Glanvil. Parochus Bathoniensis in
Scepti

Scepti Scientifiâ 4° Lond. 1665. Angl.
& Philosophiâ Piâ 8° 1671. Lond, in Phi-
sophiam *Hobbianam* animadvertit.

*Qui Hobbii meminerunt, seu in bonam seu
in sequiorem partem.*

S Am. Sorbierus M.D. Præfat. in Opera Gassendi,
fol Lugd. 1657. --- *Tho. Hobbius* Vir emun-
ctæ naris.

Idem ibid. --- *Thomas Hobbius Gassendo* cha-
rissimus, cujus Libellum De Corpore, manibus
Prælati nostri, paucis ante obitum mensibus acci-
piens, osculatus est; subjungens, Mole quidem
parvus est iste Liber, verum totus, ut opinor, Me-
dullâ scateat.

Idem. Lettres & Discours sur diverses matie-
res curieuses, 4° Paris 1660,

De *Hobbio*, a pag 212 ad 232. & pag. 342. & a
pag 396 ad 399. & pag. 356. & pag. 631, Epistola
ad *Hobbius*,

Idem Voyage d' Angleterre, Colon. 120 1666,
(antea Paris. 1664.) pag 3. Londinum adveni-
ens, *Hobbius* veterem amicum honoris gratiâ
primùm invisit. Pag. 79, 80, 81, 82 De *Hobbio*,
ubi Regem in Conclavi suo Iconem *Hobbianam*
ipsi ostendisse narrat Regem etiam faceretis *Hob-
bianis* delectari solitum. Quædam tamen ibi mi-
nùs quàm pro reverentiâ veteri amicitie debita
effutire videtur; (reprehensus a *T. Sprat* in Ob-
servat. in illud Itér. 80 Lond. 1665. Angl.) Misc-
retur etiam ejus Hæresi laborantis, & veræ Hie-
rar.

rarehiæ ignari, nihilominus dogmata sua ad Sectarios restringendos, & pacem publicam procurandam utilissima profiteretur.

Idem, pag. 90. *Leodii* degens Controversiam suscitavit inter *Hobbiium* & *Renatum Franciscum Slussum*, & *Lamberti* apud *Leodioses* Canonicum, Mathematicum celebrem, De Cubi duplicaturâ, quam ex suis Principiis demonstratam *Hobbius* præ se tulit: *Slussum* autem primo intuitu Paralogismum deprehendisse visus est. Scripta illa *dispositiva* se aliquando in lucem editurum pollicetur, una cum *Formatii* & *Carcavii* de eodem Argumento cogitatis. Id, pag. 186, 187, 188, *Nova Hobbii Principia Geometriæ* exponit.

Sam. Puffendorf in *Elementis Jurisprudentiæ Universalis*, 2° *Hagæ Comitum* 1660, Præfat. sic: Nec parùm debere nos profiteremur *Thomæ Hobbes*, cujus hypothesis in Libro *De Cive*, etsi quid profani sapiat, tamen cætera satis arguta & sana.

Idem Lib. de *Jure Naturæ & Gentium*, 4° *Londini Scanorum* 1672. Sententiam *Hobbianam* in multis sectatur.

Renatus Rapin Soc. Jes. Philosophus & Criticus summus, Liber Gallico, cui Titulus, *Reflexions sur la Philosophie Ancienne & Moderne*. 12° *Paris* 1676, *Hobbi* sæpè meminit; cujus verba judicii & acuminis sale condita proprio sermone exponere non pigebit.

--- Pag. 54. De tous les Philosophes modernes, ceux qui ont fait plus de bruit, sont *Galileo* Italien; *Bacon*, *Hobbes*, *Boyle*, Anglois; *Des Cartes* François; *Van Helmont*, Flamand. Pag.

--- Pag. 55. *Hobbes* est obscure sans agreement, singulier en ses Idees ; sçavant, mais peu solide, inconstant dans sa doctrine ; car il tantost Epicurien, tantost Peripaticien.

--- P. 56. Enfin, *Galilei* est le plus agreable des Modernes, *Bacon* le plus subtil, *Gassendi* le plus sçavant, *Hobbes* le plus resveur, *Boyle* le plus curieux, *Des Cartes* le plus ingenieux, *Van Helmont* le plus Naturaliste ; mais trop attaché à *Paracelso*.

--- Pag. 194. *Thomas Hobbes* a fait paroistre un grand profondeur d'Esprit, comme il est un des plus Hardis Epicuriens des dernieres Siecles, & qu'il en suit en tout les Principes d'*Epicure*, sans rien menager : il a mal raisonné en tout ce que regarde l'entendement, & ses operations principales, dont il attribue le Principe aux Phantômes, & à l'imagination.

--- Pag. 228. *Henricus Morus* dans sa Metaphysique declama contre la Physique des *Des Cartes*, qu'il veut faire passer pour Libestine aussi bien que celle de *Hobbes*.

Joh. Vallisus Præfat, in *Mathesin Universalem*, & Præfat in *Tractatum Elencticum adversus Meibomii Dialogum de Proportionibus* (40 Oxon. 1657.) de *Hobbio* castigando loquitur.

Idem in *Tractatibus de Cycloide & Cissoide*, 40 Oxon 1659) *Demonstrationis Hobbiana* circa æqualitatem Lineæ Parabolicæ & Spiralis meminuit, pag. 81. quam ut insufficientem improbaverat ; quamvis propositio ipsa vera esset. Idem, pag. 105. ibid. de illius Inventionis laude inter *Hobbium* & *Robervallium* Controversâ itidem meminuit,

Matth. VVren, Celsitudini suæ Regiæ, Eboracensî Duci aliquandò e Secretis, in Monarchiâ assertâ adversus Harringtoni, 80 Oxon. 1660, Angl. pag. 16: Hobbii meminit.

In Hobbii Defensionens.

UNicum solummodò reperio scriptum, idque Anonymum, hunc præ se ferens Titulû: Dissertatio de Principiis Justi & Decori, continens Apologiam pro Tractatu Clarissimi *Hobbii De Cive*, 120 Amstel. 1651.

Tanto itaque Adversariorum Agmini ex opposito solus sistitur *Hobbii*

*Parque Novum Fortunâ v. det concurrere Belluq;
Atque Virum, Luc.*

Quod sanè Alicui novum & insolitum meritò videri possit: præsertim cum inter Literatos vix quicquam tam absurdi fuerit, quin suos invenerit Assertores: hoc tamen, si Conjecturæ locus sit, exinde forsan provenire potuit: quia ut *Philosophia Hobbiana* tanquam paulùm quid Paradoxa multos nacta sit Oppugnatores: ita nativâ Veritàe defensa, paucis opus habuerit Vindiciis: an vix repertus est quisquam suis adeo confusus viribus, qui seipsum suppetiis Tanto Homini ferendis habilem senserit: aut Discipuli de Doctrinæ Ejus certitudine persuasi, Magnum *Θαυμασιωτάτης* Senis Ingeniam Religioso cum Silentio venerantes, ipso in vivis agente nullum aliam *Philosophiæ Hobbiana* Vindicem esse oportere, judicârent.

Exorientur olim qui præclaram illam *Philosophiam*

Phiam Justis Commentariis Illustrare contendent, quæ in Scholis & Academiis recepta (quod haud vanis Auguriis sibi promisit Author) debitis honoribus potietur. Deprecamur interim *Aristoteles* infortunium, tanto Interpretum Exercitu oppressi, ut Philosophiam suam frivolis Commentis obscuratam vix agnosceret.

Mihi autem dabitur spero, Venia, qui quod suscepi Argumentum Ingenii simul & Eloquii tenuitatem detere haud injuriâ videar, quum mihi solummodò destinatum sit Publico inservire, ne vel tantilla *Hobbiana* Memoriz Monumenta immenso temporis Oceanio absorpta Posteris su ducerentur,

De Testamento autem *Hobbiano* monendum censui, ut de tanti Philosophi opibus constaret, ipsum circa CCC libras Anglieanas cognatis & amicis legasse: quibus C librarum mantissa accessit ex munificentia *Gulielmi*, Illustrissimi Devoniz Comitis.

Epitaphium porrò *Hobbianum* ad Me-
serius transmissum apponere volui.

CONDITA HIC SUNT OSSA
THOMÆ HOBBS MALMESBURIENSIS,
QUI PER MULTOS ANNOS SERVIVIT
DUOBUS DEVONIÆ COMITIBUS
PATRI ET FILIO;
VIR PROBUS, ET FAMA ERUDITIONIS,
DOMI FORISQ; BENE COGNITUS.

Obiit Anno Domini 1679. Mensis De-
cembris, die 4° Ætatis
sue 91,

THO.

THOMÆ HOBBS

MALMESBURIENSIS

V I T A

Catmine expressa.

Authore Seipso:

Felix qui potuit rerum cognoscere Causas,

Atq; metus omnes & inexorabile Fatum

Subjecit pedibus, strepitumq; Acherontis avari,

Virg. Georg.

LECTORI S.

SEquens Poëmation, ab Authore tantùm Animi relaxandi gratiâ confectum, nullo in publicum emittendi consilio, post excessum ejus in Librarii manus incidit: qui Lucro suo addictior, (affectus iste inter hoc genus hominum grassatur vulgò) prout erat imperfectum, & mendis insuper deformatum, Prælo subjecit. Quamvis autem ad *Hobbiani* Ingenii laudem vix assurgat: quia tamen in Publicum erupit jam irrevocabile; & multis etiam quicquid Micam ha' et *Salis Hobbiani* pergratum sit, idcirco gravioribus quibus antea plurimum scatebat Sphalmatis repurgatum iterato damus.

Vale.

Thoma Hobbes Malmesburiensis

V I T A,

Scripta Anno 1672.

Natus erat noster Servator Homo-Deus annos
 Mille & quingentos, octo quoque undecies.
 Stabat & Hispanis in Portubus in clyta Classis
 Hostilis, nostro mox peritura Mari:
 Primo Vere; dies & quintus inibat Aprilis:
 Illo Vermiculus tempore nascor Ego,
 In (a) Malmesburiâ, Baptisma a Patre Ministro
 Accipi, & nomen Mi dedit ille suum.
 Oppidulum parvum est, habuit sed multa relatu
 Digna, atque imprimis (b) Canobium celebre,
 Et Castrum melius nisi sint duo Castra vocanda
 Colle sita, & bino flumine cincta ferè.
 Concilium Regni binis Burgensibus auget,
 Nunc quoque priscus honor permanet ille loci.
 His & (c) Athelstani conduntur Nobilis ossa,
 Atque super Tumulum Saxens ipse jacet.
 Præmia Virtutis populo dedit ille, propinquos
 Sanguine Danorum quos madefecit agros:
 Huc & ab (d) Aldhelmo deducta est Musa Latina,
 Hic habuit primam lingua Latina Scholam,

(a) V. Camd. Brit.

(b) V. G. Dugdale Monast. Angl. Vol. 1. p. 49.

(c) v. de eo Gual. Malmesb. Matth. VVestman.

(d) V. de ipso Bed. Hist. Eccl. Gual. Malmesb. Matth. VVestm.
 Baron. Annal. Bal. & Tiss. de Script. Angl. Fr. Goduvin.
 de Præsul. Angl. ut alios mittam. Obiit Anno 709.
 nonnulla ejus opuscula habentur in Biblioth. Patr. &
 apud Hebr. Canisum in Antiq. Lect. Tom. V.

Non est ut Patria pudeat : sed Tempus iniquum
 Conqueror, & mecum tot quoque nata mala.
 Fama ferebat enim diffusa per Oppida nostra,
 Extremum Geni Classe venire diem.
 Atque metum tantum concepit tunc mea Mater,
 Ut pareret Geminos, Méque Metúmque simul.
 Hinc est, ut credo, Patrios quod abominor hostes,
 Pacem amo ; cum Musis, & faciles Socios
 Disco loqui quatidior, totidem legere, & numerare,
 Non benè præterea fingere Literulas,
 Sex annis ad verba steti Græcæ atque Latinæ,
 Et decimo quarto mittor ad Oxonium.
 Huc Magdalencæ veniens admittor in Aulam,
 Inque inâ Logica Classe locatus eram,
 Et Præfectori cum primis sedulus adsum,
 Is licet Imberbis cum Gravitate legit,
 Barbara, Celarent, Darii, Ferio, Baralypton,
 Hos (dicebat) habet prima Figura Modos.
 Cæfare, Camestres, Festino, Baroco, Darapti,
 Hac etiam totidem stat variata Modis.
 Felapton, Disamis, Datisi, Bocardo, Ferison
 Sunt rursus totidem legitimisque Modi,
 Quos tarde disco, disco tamen, abjicióque.
 Admittorque meo quaque probare modo.
 Admoveor Physicæ, constatque cuncta Magister
 Materiâ & Forma, ut partibus, effedocet:
 Et Species rerum volitando per æra, formas
 Donare hinc oculis, auribus inde sonos.
 Multos Effectus tribuit Syn & Antipathiz,
 Et supra captum talia multa meum.
 Ergo ad amœna magis me verro, librósque revolvò,
 Quis prius instructus, non benedocitus eram.

*Pascebámque animum Chartis imitantibus Orbem,
 Telluris faciem, & Sydera picta videns:
 Gaudebunt Soli comes ire, & cernere cunctis
 Terricolis iustos quám facis arte dies:
 Quóque Dracus filo Neptunum, Candidisúsque
 Cinxerunt medium; quaque adiore loca:
 Atque hominum exiguos, si possem, cernere nidos,
 Et picta ignotis Monstra videre locis.
 Tempore sed iusto cum Baccalaureus Artis
 Effem (namque híc est primus in Arte gradus)
 Oxonium linquo, servitum me fero in amplam
 Gentis Candiliæ conspicuámque domum;
 Rectorisq; Aula commendat Epistola nostra:
 Accipior, placidá conditione flet i:
 Atque adolescenti mox applicor ipse adolescens,
 Tunc Patris imperio subditus ille fuit.
 Huic ego servivi bis denos gnaviter annos,
 Non Dominus tantúm, verúm & Amicus erat,
 Pars erat illa mea multò dulcissima vita,
 Et nunc sapè mihi somnia grata facit.
 Ille per hoc tempus mihi prabuit otia, libros
 Omnimodos studiis prabuit ille meis.
 Verto Ego ad nostras, ad Græcas, atque Latinas
 Historias; etiam Carmina sapè lego.
 Flaccus, Virgilius, fuit & mihi notus Homerus,
 Euripides, Sophocles, Plautus, Aristophanes,
 Plurésque; & multi Scriptores Historiarum;
 Sed mihi præ reliquis Thucydides placuit.
 Is Democratia ostendit Mibi quam sit inepta,
 Et quantum Cætu plus sapit unus Homo:
 Hunc ego Scriptorem verti, qui diceret Anglis,
 Consultatorè Rhetoras ut fugerent,*

Vrbes externas eadem per tempora vidi,
 Germanas, Francas, Aufoniasque adiu.
 Mox Dominam morbo devictum vita reliquit,
 Extremo (ut credas) sed reditura die.
 Antè tamen fecit, mihi ne servare necesse
 Effet, què modicè vivere suetus eram.
 Deinde domo placitè nimium neglectus abiivi,
 Parisiisque moror Mensibus octo decim.
 Inde mei Domini revocor Præceptor ut essam
 Nato, Devoniz' tunc Comes Ille fuit.
 Nunc Romanarum sensus cognoscere vocum,
 Iungere quaque decet verba Latina modo.
 Fallere quæque solent indoctos Rhetores arte,
 Quid facit Orator, quidque Poëta facit,
 Et demonstrandi docui Præcepta, Globisque
 Mundani faciem, multiplicésque gyros.
 Litibus & finem faciunt quas plus, minus, & par,
 Qua posset iusta ponere lege dedi.
 Hac illum docui per septem sedulus annos,
 Ille celer didicit, retinuitque memor.
 Nec tamen hoc tempus libris consumpsimus omne,
 Ni Mundum Libri dixeris esse loco.
 Italiz' multas, Gallorum & vidimus Vrbes,
 Secessus dulces vidimus Allobrogum.
 At ego perpetuò naturam cogito rerum,
 Seu rate, seu curru, si ve ferabar equo.
 Et mihi visa quidem est tote res unica Mundo
 Vera, licet multis falsificata modis;
 Unica vera quidem, sed qua sit basis verum
 Rerum quas falso dicimus esse aliquid,
 Qualia sanctus habet fugitiva, & qualia vitris
 Arbitrio possum multiplicare mœdi.

Phantassa, nostri sãdotes cerebri, nihil extra:
Partibus internis nil nisi motus inest.
Hinc est quod Physicam quisquis vult dicere, Motus
Quid possit, debet perdidicisse prius.
Ergo Materia Motusque arcana recludo:
Sic tempus vacuum fallo per Italiam.
Scribo nihil, facio adversaria nulla, magistra
Qua docuit præsens, nam mihi semper erat.
Linquimus Italiam, rursusque redimus ad alta
Mœnia Lutetia, tectaque magnifica.
Hic ego Merseñnum novi, communico & illi
Dererum Motuque meditatuseram,
Is probat, & multis commendat; tempore ab illo
Inter Philosophos & numerabar ego.
In Patriam rursus post Menses octo reversus,
De conectendis cogito notitiis.
Motibus à variis feror ad rerum variarum
Dissimiles species, Materiaque dolos,
Motusque internos hominum, cordisque latebras:
Denique ad Imperii iustitiisque bona.
His ego me merse studiis. Nam Philosophandi
Corpus, Homo, Civis continet omne genus,
Tres super his rebus statuo conscribere Libros:
Materiemque mihi congero quòque die,
Nascitur interea scelus execrabile Belli,
Et veniunt studii tempora iniqua meis.
Sexcentessimus & jam quadragesimus annus
Post Millesimus erat Virginis à puero,
Cùm Patriam invasit Morbus mirabilis, unde
Innumeri & Doctis post perière Viri,
Quo quicumque fuit tactus, divina putabas
Atque humana uni cognita jura sibi;

Lámque

Iamque in prociectu Bellum stetit. Horreo spectans;
 Mæque ad dilectam confero Lutetiam.
 Postque duos annos edo De Cive Libellum,
 Qui placuit Doctis, & novus omnis erat:
 Versus & in varias Linguas cum laudo legebar,
 Gentibus & latè nomine notus eram.
 Laudabat mediis in Erynnibus Anglia, & illi
 Quorum consiliis cognitus hostis eram.
 Sed quod consiliis præsentibus utile non est:
 Quantumvis justum, quis putat esse bonum?
 Inde annis quatuor Libri De Corpore formam
 Quâ sit scribendus, nocte dièque puto.
 Comparo corporeas moles: & cogito rerum
 Visarum formas quid variare potest.
 Quæro quibus possim rationis Protea vinculis
 Stringere, fassurum quâ tegit arte dolos.
 Adfuit e Minimis Mercennus, fidus amicus:
 Vir Doctus, Sapiens, eximieque Bonus.
 Cujus Cella Scholæ erat omnibus antiferenda:
 (Professorum omnes Ambitione tument)
 Illi portabat, si dignum fortè Porisma
 Reppererat quisquam, principiumve novum.
 Perspicuo & proprio se mone, carente Figuris
 Rhetoricis, Gnomis, Ambitione, Dolo,
 Ille dedit doctis qui vellent, rursus ut illud
 Vel statim possent, vel trutinare domi.
 Edidit e multisque inventis optima quaque:
 Signans Authoris nomine quidque sui.
 Circa Mercennum convertebatur ut Axem
 Vnumquodque Artis fidus in orbe suo.
 Savierat Bellum quatuor Civile per annos,
 Anglos, Hibernos triverat atque Scotos.

Perfidâque in castris mansit Fortuna sceleris.
Diffugere viâ qua potuere prohi,
Ipse Hares Regni Carolus comitante caterva
Armis clarorum & Nobilitate virum
Lutetiam venit, expectans dum tempora iniqua
Transirent, populi desineret quo furor.
Tunc ego decretam De Corpore scribere Librum,
Cujus materies tota parata fuit.
Sed cogor differre, pati, tot tantâque fœda
Apponi jussis crimina, nolo. Dei.
Divinas statuo quam primùm absolvere Leges,
Idque ago paulatim, sollicitusque diu.
Namque Mathematicæ studii dum Principi adessem,
Non potui studiis semper adesse meis.
Dein per sex menses morbo decumbo, propinquo
Accinctus Morti, nec fugio, illa fugit.
Perfeci Librum patrio sermone, ut ab Anglis
Possat saepe Meis, utiliterque legi,
Londinôque typis celer evolat in Regionas
Vicinas, notus nomine Leviathan.
Militat ille Liber nunc Regibus omnibus, & qui
Nomine sub quôvis Regia Jura tenent.
Interea Regem vendit Scotus, & necat Anglus,
Jus Regni Carolus jamque Secundus habet,
Lutetiæ residens. Vim Regni turba rebellis
Occupat, & populum jam sine Legè regit,
Et nomen (quamvis pauci) sibi Parlamenti
Sumens, se satiat sanguine Nobilium,
Dijiciunt Mitras, nec firmant Presbyteratum,
Clerica nil illic profuit ambitio.
Lutetiam ad Regem multus venit inde Scholaris
Expulsus Patria, tristis, egenus, onus.

Hæc fuit usque meo studium pax, multiplicata
 Dum facerent annos octo per octo meos:
 Sed meus ille Liber, simul atque Scholaribus illis
 Lectus erat, Jani dissiluerunt fores
 Nam Regi accusor falsò quasi facta probarem
 Impia Cromwelli, jus scelerique darem.
 Creditur: Adversis in partibus esse videbar,
 Perpetuo Iubeor Regis abesse domo.
 Tunc venit in mentem mihi * Dorislaus, & Aschâ,
 Tanquam Proscripto terror ubique aderat.
 Nec de Rege queri licuit. Nam tunc adolescens
 Credidit ille, quibus credidit ante Pater.
 In Patriam redeo tutela non bene certus,
 Sed nullo potui tutior esse loco:
 Frigus erat, nix alta, senex ego, ventus acerbus,
 Vexat equus sternax & salebrosa via.
 Londinum veniens, ut clam venisse viderer,
 Concisto Statûs conciliandus eram.
 Quo factò, statim summâ cum pace recedo,
 Et sic me studium applico, ut ante, meis.
 Solum regnabat tunc nomine Parliamentum;
 Præsulebat nullus, Presbyterusque nihil.
 Omnia miles erat: committier omnia, & uni
 Pascebat, tacitè Cromwelli unus erat.
 Regia conanti calamo defendere Iura
 Quis vitio vertat Regia Iura petens?
 Scribere cuique fuit libertas quod sibi usum
 Effet, contento vivere more loci.

* Regicide infames; quorum hic apud Hispanos, ille
 apud Fœderatos Belgas a Parlamentariis Legatus, a Re-
 gis confossi perierunt.

Leviathan Clericū at totum mihi fecerat hostem:

Hostis Theologū nidus uterque fuit,

Nam tu Papalis Regni contrecto tumorem,

Hos (licet abscissos) ladere visus eram.

Contra Leviathan, primo convicia scribunt;

Et causa, ut tanto plus legeretur, erant.

Firmius inde stetit, spero stabitque per omne

Ævum, defensus viribus ipse suis.

Iustitiæ mensura, atque Ambitionis Elenchus,

Regum arx, pax populo, si doceatur, erit;

Ante duos minimā pramisi mole Libellos:

Sed nec inest parvis gratia parva Libris.

(a) Ille docet motus Animi & Phantasmata sensus,

Nec sanos patitur Spectra timere viros:

(b) Alterat Imperii sanctissima jura repandit,

Quæque rudes populos vincula sacra tenent.

Tandem etiam absolvo Librum De Corpore, cujus

Materies simul & Forma Geometrica est.

Tunc venit in lucem (totâ plaudente catervâ

Algebristarum) Wallisii Algebraica,

Illæ Geometriæ pestis, qua ceperat ante

Annos plus centum, nunc & ubique furit,

Arx fuerat Numeros Quæsticos invenendi,

Quam docuit (c) Gheber, & quam (d) Dio-
phantus habet,

(a) Lib de Nat. Human.

(b) Lib. de Corp. Polit.

(c) De illo v. Ios Blancani Chronolog. Mathemat. & J.
Gex Vossum. de Scient. Mathemat.

(d) De illo v. eisdem Opera ejus Latinè edidit. Guil.
Xylander postea Claud. Gasp. Bachetus Græc. Lat. Com-
ment. ornata Paris fol. 1621. Postea Tolosæ prodie-
runt 1670. ut mittam quæ a Raph. Bombellio, Sim. Ste-
vino, Alb. Girardo, Guil. Oughtredo procurata sunt.

Deinde per hanc Artem solam Problemata solvi
 Posse Geometria cuncta (a) Victa docet.

Addidit Oxoniæ Praeceptor Savilianus
 Wallisius multò nobile dogma magis:
 Nempe infinita melius finem esse, & habere
 Finitum partes & sine fine datas:

Qua duo fecerunt insanos dogmata, quotquot
 Festinauerunt esse Geometrici.

Hac mihi causa satis scribendi est iuxta Libelli,
 (Annos natus eram Septuaginta duos)

In quo, Colloquiis ego Sex non molliter istos
 Tango Geometras, ut meruere, novos;
 Sed nil profeci, magnis Authoribus error
 Fulens erat, cessit sic Medicina malo.

Tunc quoque scribo duos Patrio sermone Libellos
 Contra Bramhallum. Quaestio sola fuit,
 Cujus ad arbitriū Volumus, Nostrumne. Deinae:
 Ille Scholam sequitur, sed mihi dux Ratio est.

Sex quoque post paulò scripsi Problemata, Librum
 Exiguum, ac pura fonticulum Physica,

Nam doceo Naturalis quâ deiecit Arte
 Sublimes lapides, res aliâsque graves,
 Quâ situlâ Sol haurit aquas, ut Frigora ventus
 Efficit, & Venti quâ ratione volant:

Quo pendunt Steriles, volitantque per aëra Nubes,
 Quo fulcro Gravida destituentis ruunt,
 Et quo consistunt durorum glutine partes,
 Durâque quæ rursus Mollia causa facit,

(a) De ipso V. eisdem. Opera ejus junctim emissa
 Fr. Schoenijs Math. Prof. Leydz 1646 fol. ubi habe-
 tur ejus Vita, V. etiam Thuanii Histoz.

*Vnde Frater Cœla, quâ Nix Glaciésque fit arte,
 Excussusque altis emicat Ignis aquis,
 Quid res exiguas conjungit in aère sparsas,
 Et Calidum Phœbus quæ ratione facit,
 Herculeusque lapis ferrum quibus attrahit Vncis,
 Observâtque sua matris utrumque Polus,
 Cur Mare non aquis ad litora volvitur undis,
 Anno, Mense, Dis quôque, bis auget aquas,
 Et quare Vento ducit. Navis it obvia Vento,
 Hac habet & monstrat parvulus ille Liber.
 Et vultura puto cum tempore, quandoquidam nunc
 Inter tot Momos irreprehensa manent.
 Aëris & parvo Naturam scribo Libello
 Adversus quandam Machinam inanificam.
 Tunc Physicâ linquens, ad amata Mathematica ver-
 Namque, meo tandem cesserat hostis agro. (ter,
 Tantùm non lapidem potuissem vera docere,
 Clamosas speret nemo docere Scholas.
 At De Principiis alium tamèn edo Libellum,
 Fecique ut possit clariùs esse nihil.
 In quo Naturam Rationis ita explico, ut illam
 Nemo non claram diceret atque probam.
 Hac mihi parte fuit victoria cognita cunctis,
 Dissimulant alii vulnora magna locis,
 Deficiunt animis, sed deficientibus in se,
 Culminâque inscandò summa Geometriæ,
 Namque parem Cyclum Quadrato publico, nec non
 Iactatum Pythii monstro Porisma Dei,
 Demonstrat a prius, sed non rationibus iisdem,
 Sperabam Methodo vincere posse novâ,
 Sed nil profeci, densis umbonibus obstant
 Cedere quos pœdavit, Semi-Mathematici,*

Ergo meam statuo non ultra perdere opellam,
 Indocile expectans discere posse pecun.
 Deinde Librum scribo quem nomine dico Rosetum,
 Præcipuo densum flore Geometria.
 Wallisius contra pugnat, victusque videbar
 Algebristarum Theologumque Scholæ.
 Et simul eductus Castris Exercitus omnis
 Pugna securus Wallisianus erat,
 Quem cum vidissem salubroso insistere Campo,
 Stabat ubi Radix densa, molesta, tenax,
 Pugna placet, vertor, Numerum licet Infinitum
 Temporis in puncto dissipo, sereno, fugo.
 Bella mea audisti. Quid vis tibi dicier ultra?
 An quam dives, id est, quam sapiens fuerim?
 Anne refero quot agros habui, quot millia nummum?
 Si percontator forte rogabit & hoc,
 Exiguus mihi fundus erat propriusque relictus,
 Quem fratri dono, ductus amore, dedi.
 Parva superficies, sed millia multa ferebat
 Granorum tritici, nam bona terra fuit.
 Longa satis votis Regum, & nisi tota deorsum
 Tensa foret Rex nunc Magnus haberet ego.
 Ut primum Belli sensi Civilis oderem,
 Et populum tentos vidi agitasse levem:
 Quare locum studii: & vita commodiorum,
 Hinc me Parisios transfero Rempue meam.
 Quingenta mihi erat numerata Pecunia lib a,
 Cum fugiens Patria littora linquo mea:
 His alia paulo post accessere ducenta *,
 Et simul immensus perpetuusque dolor.

* Ex Legato S. An. Godelphini.

(Godolphine jaces; pura Rationis amator,
 Iustitia & Veri miles amande, vale.)
 Venit & e Patriâ mihi Pensio certa quotannis
 * Bis quadragintis consistit illa libris.
 Deinde redux mihi Rex concessit habere quotannis
 Centum alias libras ipsius ex Loculis,
 Dulce mihi donum. Convicia sperno aliorum,
 Quando Teste Ipso judicor esse Probus.
 His ego contentus vivo, nec praefero plura;
 Quis vellet sanus rem minor esse sua?
 Rem, si quando lubet, per vestros supputo Sulos,
 Ut fiat major: si neque sic satis est,
 Per Maravedisios numero, videorque beatus
 Cræsos & Crassos vincere divitiis.
 Ipse meos nôsti, Verduâ Candide, mores,
 Et tecum cuncti qui mea scripta legunt.
 Nam mea vita meis non est incongrua scriptis;
 Iustitiam doceo, Iustitiâque calo.
 Improbus esse potest nemo qui non sit avarus,
 Nec pulchrûm quisquam fecit avarus opus.
 Octoginta ego jam complevi & quatuor annos:
 Pene acta est vita fabula longa mea.

* Ex munere Comitis Devoniz.

F I N I S.